

Verslag van een openbaar verhoor

De parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen heeft op 29 augustus 2022 **de heer Rodenboog** als getuige gehoord.

Voorzitter: Van der Lee

Griffier: Israel

Aanwezige leden van de commissie: Van der Graaf, Kat, Kathmann, Kwint, Kuik, Van der Lee, en Tielen.

Aanvang 10.00 uur.

De **voorzitter**:

Goedemorgen. Ik open de vergadering van de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen. We herstarten onze verhoren. Allereerst hebben we vandaag het verhoor met de heer Rodenboog. Ik verzoek de griffier om de heer Rodenboog binnen te geleiden.

(De griffier geleidt de getuige naar zijn plaats in de Enquêtezaal.)

De **voorzitter**:

Goedemorgen, meneer Rodenboog.

De heer **Rodenboog**: Goedemorgen.

De **voorzitter**:

Ik heet u welkom hier bij de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen. 60 jaar aardgaswinning heeft Nederland veel gebracht, maar kent zeker voor gedupeerden ook schaduwkanten. De commissie onderzoekt hoe deze schaduwkanten hebben geleid tot het besluit om de aardgaswinning in Groningen te stoppen. Wij willen weten hoe de besluitvorming op cruciale momenten is verlopen en hoe publieke en private partijen samenwerkten bij de gaswinning. Wij onderzoeken de aardbevingen zelf en de ontwikkeling van kennis daarover, de afhandeling van schade als gevolg van de aardbevingen en het proces van het versterken van gebouwen in de provincie Groningen.

Deze week zal onze focus toch vooral liggen op het jaar 2012, het jaar waarin de beving bij Huizinge plaatsvond, de zwaarste beving die Groningen

getroffen heeft. Daar is nader onderzoek naar gedaan door SodM. Dat onderzoek had veel impact. Daar spreken we later over.

U spreekt hier vandaag als getuige. U staat zo dadelijk onder ede en zult de waarheid en niets dan de waarheid tegen ons zeggen. Ik verzoek u om even te gaan staan.

(In handen van de voorzitter legt de heer Rodenboog de eed af.)

De **voorzitter**:

U staat nu onder ede. U mag weer plaatsnemen. Het verhoor met u zal worden afgenomen door mijn collega's Barbara Kathmann en Peter Kwint, en mogelijk zal aan het eind van het gesprek Hülya Kat ook nog enkele vragen hebben. Is dat duidelijk?

De heer **Rodenboog**:

Ja.

De **voorzitter**:

Dan geef ik het woord aan mevrouw Kathmann.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Meneer Rodenboog, u was van 2003 tot 2018 burgemeester van Loppersum. Inmiddels maakt Loppersum onderdeel uit van de gemeente Eemsdelta. Loppersum ligt in de kern van het aardbevingsgebied en de beving bij Huizinge in 2012 vond plaats in uw gemeente. De aardbeving bij Huizinge had een kracht van 3,6 op de schaal van Richter en is qua magnitude de zwaarste geïnduceerde aardbeving die in Groningen heeft plaatsgevonden. Deze aardbeving wordt door velen beschouwd als een kantelpunt in het gaswinningsdossier. Na deze beving werd helder dat de maximale magnitude waarvan tot op dat moment werd uitgegaan, niet langer houdbaar is. Hierdoor kwam het aardbevingsdossier in een stroomversnelling. Als eerstverantwoordelijke voor de veiligheid van de inwoners van uw gemeente kreeg u te maken met bedrijven, kennisinstellingen en overheidsorganisaties die verantwoordelijkheid dragen voor de gaswinning. We gaan het met u hebben over de problematiek waarmee u geconfronteerd werd en de dilemma's waarvoor u geplaatst werd bij de aanpak van de problematiek. De focus in dit verhoor ligt op een aantal markante momenten in de periode van uw burgemeesterschap tussen 2012 en 2018.

Ik wil graag met u starten met een aantal vragen over de periode voor de beving in Huizinge. Op 1 juni 2003 treedt u aan als burgemeester van Loppersum. Hoeveel aandacht was er eigenlijk voor gaswinning en aardbevingen op dat moment in uw gemeente?

De heer **Rodenboog**:

Het bijzondere was dat toen ik in juni binnenkwam en de vraag stelde "wie gaat hier over aardbevingen?", het toenmalige college begon te lachen. Ze dachten "dat is een hele bijzondere vraag", want het speelde helemaal niet in Loppersum, ook niet in het gebied. Die moeten wel gedacht hebben: een nieuwe burgemeester moet ook iets te doen hebben qua portefeuille. "Jij gaat over aardbevingen", zeiden ze toen. Dat schetst ongeveer wel hoe het leefde: helemaal niet. In de jaren negentig ... Want zo was ik daarop gekomen: ik had mij verdiept in de gemeente Loppersum en ik had gelezen dat ergens in de jaren negentig er wat bevingen waren geweest in de omgeving van Middelstum. Vandaar dat ik die vraag stelde. Ik zei: wie heeft dat in portefeuille? Maar het leefde totaal niet.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Was er op dat moment sprake van schade als gevolg van gaswinning?

De heer **Rodenboog**:

Ik ben er op een later moment wel achter gekomen, want we hebben het over Huizinge, tien jaar Huizinge. In 2003 heb je het al over twintig jaar. Ik ben mensen tegengekomen in de regio Loppersum die er al 25, 30 jaar mee bezig waren. Dat vond ik heel verbazingwekkend. Dan zit je weer zo rond de jaren negentig, '95, dat er grote boerderijen getroffen waren door heel veel scheuren. Dat waren waarschijnlijk toch die eerste bevingen. Je merkte vooral in die periode dat het meetnet van het KNMI lang niet zo fijnmazig was als het nu is. Die bevingen werden helemaal niet geregistreerd, maar die waren er dus wel. Er was veel schade, ook toen al.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Alleen waren mensen er dus niet zo mee bezig. U kreeg eigenlijk later door hoelang sommige mensen er al mee bezig waren, alleen binnen uw college niet. Dan krijgt u de portefeuille. Hoeveel ondersteuning had u eigenlijk?

De heer **Rodenboog**:

Nul komma nul, want het speelde helemaal niet. Alleen, we waren drie maanden verder in 2003 en toen kregen we de eerste bevingen: bij Stedum,

Garrelsweer, kleine bevingen. Maar dat was in het bewuste jaar 2003. Dan word je geconfronteerd met bevingen. Je hebt in de organisatie helemaal geen deskundigen. De onrust liep op, want we hadden in 2003 toch redelijk wat zware bevingen achter elkaar. Toen hebben wij in Vita Nova in Middelstum een bijeenkomst georganiseerd, eind 2003. Daar zat een zaal vol met emotionele mensen, die zeiden: wat is dit en worden ze ook erger? Toen heb ik een aantal organisaties uitgenodigd: het KNMI, de NAM. Ik dacht: die hebben er verstand van, dus die moeten er maar iets over zeggen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Ik wil zo met u naar die bijeenkomst in Vita Nova in 2003. Eerst wil ik nog even van u weten hoe de bewoners van Loppersum voor die bijeenkomst en eigenlijk voor die bevingen, dus echt bij uw aanstelling in juni 2003, tegenover de gaswinning stonden.

De heer **Rodenboog**:

Dat speelde helemaal niet. Je moet je voorstellen: volgens mij was er in 2003 -- het kan ook 2004 zijn geweest, maar ik denk 2003 -- een nieuw winningsplan gekomen. Vervolgens werd dat winningsplan ter inzage neergelegd op het gemeentehuis in Loppersum. Volgens mij is er maar één inwoner geweest -- maar die meneer las alle stukken -- die door het hele pakket is gegaan dat er op de leestafel lag. Niemand keek daarnaar. Dat was volgens mij het winningsplan van tien jaar.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Kan ik daarmee concluderen dat er dus eigenlijk helemaal geen sprake was van overlast door gaswinning, toen bij uw aanstelling?

De heer **Rodenboog**:

Toen het nog niet aan de orde was, eind 2003, speelde het totaal niet.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Dus er was ook nog niemand die zich toen onveilig voelde?

De heer **Rodenboog**:

Nee, maar de onveiligheid is er ook pas in geslopen in 2013. Schade hadden we gelijk al, toen de ellende begon in 2003, maar de onveiligheid begon pas in 2013.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U stipte het net zelf al aan. Eind 2003 vindt een reeks van bevingen plaats. Dan is er die bijeenkomst in zalencentrum Vita Nova. U zei al: toen was er ook een beetje reuring. Men wilde er meer van weten. Hoe was die bijeenkomst in december 2003?

De heer **Rodenboog**:

Dat was een behoorlijk emotionele bijeenkomst. Men wilde weten: hoe kan dit? Ik had Bernard Dost van het KNMI ook uitgenodigd, want bij iedere beving, zo ontdekte ik toen ook, was Bernard in beeld bij RTL4 of bij de NOS. Die zei op enig moment met een geruststellende blik richting camera: hiermee trek ik mijn statistieken recht. Toen dacht ik: dat is leuk; wij zitten hier met onrust in het gebied en jij hebt het alleen maar over een wetenschappelijke benadering waarom die grond in Loppersum zo lang rustig is geweest. Maar hij verbaasde zich erover dat na zo veel jaar er helemaal geen bevingen waren geweest op het Groningenveld.

Dus ja, mensen waren onrustig. Ik heb Bernard Dost het verhaal laten doen over hoe die bevingen ontstaan. De NAM was er natuurlijk, want de NAM ging over de schadeafwikkeling. Daarna heb ik steeds tegen de inwoners gezegd: "Heb jij schade? Dan moet je bij de NAM zijn." De eerste jaren hadden wij in de organisatie ook niemand die vervolgens over aardbevingen ging, want ja, je moest toch bij de NAM zijn.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Veranderde dat na die bijeenkomst in Vita Nova? Want die bevingen in 2003 zijn geweest. Dan is er zo'n bijeenkomst in een zalencentrum. Verandert er dan iets in de aandacht die er is voor de bevingen?

De heer **Rodenboog**:

Op dat moment heb je een groep die zich er meer in verdiept. Dat is ook de aanloop geweest naar de Groninger Bodem Beweging. Dat is een stuk burgerinitiatief van mensen die zeiden: we willen er toch meer van weten. Die meldden zich ook bij mij. Wij hebben daar gesprekken over gevoerd. Dat heeft er uiteindelijk ook toe geleid dat we ergens in 2007 een grootschalig onderzoek gedaan hebben samen met TNO naar gebouwschade in Loppersum -- dat onderzoeksrapport is beschikbaar -- om te kijken welke types schade je allemaal hebt aan gebouwen en wat de oorzaak zou kunnen zijn.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U zei net al dat u in 2003 en na die bijeenkomst in dat zalencentrum ging oproepen: als u schade heeft, ga naar de NAM. Hoe verliep de afhandeling van de schade door de NAM?

De heer **Rodenboog**:

Vooral in de beginfase, als je dan een beving had, had ik telefonisch contact met de NAM. Dan hadden we het er zo over van: hoeveel meldingen zijn er bij jullie binnengekomen? Ik probeerde ook in de periode daarna te kijken: hoe zijn ze verwerkt, hoe zijn ze opgelost, is er aandacht geweest voor die schademeldingen? Maar dat waren er tientallen. Dat waren er niet veel. Vooral in die beginjaren waren er heel weinig meldingen bij de NAM. Het was natuurlijk ook zoeken: waar moet ik zijn, hoe werkt het systeem? Dus in die beginfase was het minimaal.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U zei het net zelf ook al: in 2007 is er dat rapport over de schadeafhandelingen. Maar het is eigenlijk best een lange periode van 2003 tot de beving in Huizinge in 2012. Wat heeft u in die periode, los van zo'n rapport in 2007, ondernomen als burgemeester en als eigenaar van het gasdossier in uw college?

De heer **Rodenboog**:

Ja, precies. Iedere keer als je weer een beving had gewoon kijken "hoe lossen we de schade op en hoe zit de voortgang erin richting NAM?", en vervolgens keer op keer -- want ongeveer iedere journalist had mijn nulzesnummer -- na een beving de pers te woord staan en oproepen tot een goede schaderegeling. U had het over het rapport van 2007. Dat deden we ook dus in de aanloop met de Groninger Bodem Beweging. Die waren daarbij betrokken. Niet inhoudelijk, maar ze keken wel mee: wat komt er uit het rapport? Keer op keer kwam naar voren: de schadeafwikkeling van de NAM werkt niet meer. Er kwam iemand langs, je kreeg €200, je kreeg een pot verf, je smeerde een paar scheuren dicht. Dat was het dan ook, en je moest er wel vrij voor nemen. De onvrede die ontstond over de schadeafwikkeling was heel erg groot. Keer op keer, als ik de mogelijkheid kreeg om een reactie te geven, was het: "jongens, kom nou gewoon met een betere schaderegeling". Dus met de oproep richting NAM om dat beter te doen was je constant bezig.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U heeft dus steeds opgeroepen en aan de bel getrokken. Heeft u ook gewoon zelf contact opgenomen met de NAM en gezegd: "Jongens, we moeten om de tafel. Zo kan het niet meer"?

De heer **Rodenboog**:

Op het moment dat ik het riep voor de pers, had ik ook contact met de NAM en dan was ik bezig om te zorgen dat zij ook in beweging kwamen. Maar ja, dat was tegen dovemansoren, want zij vonden gewoon dat het een goede regeling was. Toen ik op 17 augustus 2012 na de zware beving van Huizinge zei "het is nou mooi geweest, er moet een ruimhartige schaderegeling komen", zei de toenmalige minister, Maxime Verhagen: "Dat heeft die burgemeester van Loppersum helemaal verkeerd begrepen. Er is een prima schaderegeling."

De heer **Kwint** (SP):

U zei het net al: 17 augustus 2012 is de dag na de beving in Huizinge. Wat was de sfeer op dat moment in de gemeente Loppersum? Was er meteen een besef dat dit een andere beving was dan andere, of kwam dat later?

De heer **Rodenboog**:

16 augustus 2012, 's avonds om 22.30 uur -- we waren nog op vakantie -- kreeg ik allemaal telefoontjes. Die waren van mensen uit de regio, uit mijn gemeente. Die kende ik ook goed. Ik wist gewoon: als ze mij bellen en zeggen dat het een hele zware was, dan overdrijven ze niet. Er kwamen heel veel telefoontjes binnen. Maar het bijzondere van die avond was dat het gebied waarin die beving gevoeld is, veel groter was. Dat was ook mijn manco in Loppersum vanaf 2003 tot Huizinge: de bevingen bevonden zich praktisch alleen maar op het grondgebied van de gemeente Loppersum, en af een toe een uitstapje naar Ten Boer of Appingedam, maar toch in de regio Loppersum. Maar bij die zware beving bij Huizinge op 16 augustus 2012 was het een veel groter gebied. Die had een veel grotere impact, omdat ook mensen in andere gemeenten plotseling werden geconfronteerd met bevingen en dus schade. Dat was heel anders.

De heer **Kwint** (SP):

U moet het zeggen als ik u verkeerd paraphraseer, maar voor de bewoners van uw gemeente was het bekend, dit gevoel, deze ervaring. Of was het ook voor de inwoners van uw gemeente zelf een zwaardere beving?

De heer **Rodenboog**:

Ook voor de inwoners van de gemeente Loppersum was 16 augustus 2012 een hele zware klapper. Hij was anders dan anders. Waarschijnlijk waren het twee bevingen achter elkaar. Normaal heb je een beving en dan is hij over voordat je het beseft, maar deze duurde langer. Mensen zijn de straat opgegaan. De klokken van het carillon in de toren van de kerk in Middelstum waren hoorbaar. Dus dat was gewoon heel bijzonder. Hij duurde veel langer. Dat wekte wel gevoelens van onrust, "dit was wel een hele zware klapper", en iedere keer weer de vraag: wat is de volgende? De onzekerheid.

De heer **Kwint** (SP):

Ziet u dat op dat moment ook terug in de hoeveelheid schademeldingen die binnenkomt?

De heer **Rodenboog**:

Ja. Na Huizinge zijn er echt duizenden schadegevallen binnengekomen, ja.

De heer **Kwint** (SP):

Ook zwaardere schade aan huizen?

De heer **Rodenboog**:

Ook zwaardere, ja.

De heer **Kwint** (SP):

Waar moeten wij dan aan denken?

De heer **Rodenboog**:

Nou ja, het risico dat er ongelukken zouden kunnen gebeuren, vooral na een hele zware ... Kijk, vanaf 2003 had je al bevingen. Daar zaten ook wel zware bevingen tussen, maar ondertussen hadden we in Westeremden ook al een van 3,5 gehad. We hebben het bij Huizinge over 3,6, dus die zat er al heel dicht bij. Dat zijn bevingen die gebouwen behoorlijk kunnen beschadigen, vooral als het stapelt. In Nederland denken we: een bevinkje van 2; waar heb je het nou over? Maar als je er een stuk of tien achter elkaar op zo'n gebouw hebt, dan stapelt die schade. Er ontstaan gewoon echt breuken en constructieve schades aan gebouwen.

De heer **Kwint** (SP):

U zei net al: als ik op tv een oproep deed, dan belde ik ook met de NAM. Hoe reageerde de NAM op deze specifieke beving?

De heer **Rodenboog**:

Je moet je voorstellen dat ik er op 17 augustus 2012 voor had gekozen om eindelijk eens tegen de NAM te zeggen: "Het is mooi geweest. We hebben het er nu lang genoeg over gehad. Kom maar met een ruimhartige schaderegeling." Ik was volgens mij de eerste in Nederland die het in de mond nam. Dat woord heeft vleugels gekregen. Er is alleen zo weinig van terechtgekomen. Toen ik dat 's morgens om 8.00 uur voor de camera richting NOS zei, had ik om 8.15 uur de NAM aan de telefoon waarom ik dat nou zo zei, want we hadden toch nog wel een goede relatie met elkaar? Ik zei: "Het is nu mooi geweest. Kom nu maar eens deze kant op en kom eens met een ander type schaderegeling, want dit werkt gewoon niet. Dit werkt niet." Maar ze waren niet blij, en dat interesseerde mij helemaal niet.

De heer **Kwint** (SP):

Zij leefden in de veronderstelling dat de procedure zoals die stond ruimhartig genoeg was.

De heer **Rodenboog**:

Ja, maar ze werden een paar uur later nog een keer ondersteund door Maxime Verhagen, die zei: de NAM heeft een prima schaderegeling. Dus ze werden ook nog in bescherming genomen. Nou, ik ben toch boos geweest op Maxime. Ik kreeg hem niet aan de telefoon. Mark Dierikx kreeg ik wel aan de telefoon. Nou, die heeft het geweten.

De heer **Kwint** (SP):

U probeerde op dat moment contact op te nemen met de minister.

De heer **Rodenboog**:

Ja, ik dacht: een partijgenoot; ik moet Maxime vertellen wat er aan de hand is in Groningen, die jongen weet helemaal niet wat er aan de hand is, dus ik moet hem bijpraten. Ik kreeg hem niet aan de telefoon.

De heer **Kwint** (SP):

Toen kreeg u Mark Dierikx wel te pakken.

De heer **Rodenboog**:

Uiteindelijk heb ik Mark aan de telefoon gehad, ja.

De heer **Kwint** (SP):

Wat zei u tegen meneer Dierikx?

De heer **Rodenboog**:

Ik zal die woorden niet herhalen.

De heer **Kwint** (SP):

Kunt u ze parafraseren?

De heer **Rodenboog**:

Nee. Ik ben behoorlijk grof geweest naar hem toe. Je moet je voorstellen dat je een week bezig bent om de minister aan de telefoon te krijgen. Er was grote onrust in het gebied. Je wilt graag bijpraten. Ik heb Mark dus wel duidelijk gemaakt hoe ik erover dacht. Ik heb later keurig netjes mijn excuses aangeboden.

De heer **Kwint** (SP):

Hij is directeur-generaal, dus hij is de topambtenaar die verantwoordelijk is voor dit dossier. Heeft u ook geprobeerd hem inhoudelijk bij te praten? Er zat duidelijk ergernis over het feit dat u de minister niet bij kon praten.

De heer **Rodenboog**:

Jaja. Ik heb hem toen proberen duidelijk te maken waar wij mee bezig waren in het gebied, wat ons in de afgelopen periode al was overkomen en met name wat ons die avond van 16 augustus is overkomen.

De heer **Kwint** (SP):

Ja, en duidelijk benadrukt dat dit van een andere orde was dan wat er eerder gebeurde.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

De heer **Kwint** (SP):

En hoe gaat dat dan binnen de provincie? U zei zelf: lange tijd bleef het ons probleem en was het vooral voelbaar bij ons in de gemeente. Neemt u ook contact op met andere mensen in de provincie?

De heer **Rodenboog**:

Volgens mij hadden wij toen via de veiligheidsregio al een systeempje gemaakt dat wanneer er bevingen zijn, wij whatsappjes of sms'jes naar elkaar over en weer sturen, zodat iedereen op de hoogte is. In dat netwerk zat ook de provincie. We hadden in de aanloop naar 2012 natuurlijk dat grootschalige onderzoek gedaan: Gebouwschade Loppersum. Dat was een

coproductie met de provincie. Ik had regelmatig contact met gedeputeerde Piet de Vey Mestdagh. Die liep ook mee in dat onderzoek. We waren in die jaren ook bezig om te kijken of wij op het provinciehuis of elders een soort van één loket konden organiseren.

De heer **Kwint** (SP):
Voor de schadeafhandeling?

De heer **Rodenboog**:
Ja, maar ook zodat mensen informatie konden krijgen. Kijk, schade bleef natuurlijk heel lang bij de NAM. Je moest je melden bij de NAM. Maar heel veel mensen hadden ook vragen over ongelijksoortige bodemdaling en de waterhuishouding. Het leek ons wel handig om ergens een loket neer te zetten.

De heer **Kwint** (SP):
Zijn er op dat moment nog andere acties besproken, zo van "dit kan de provincie bijdragen", of was dat toen nog niet aan de orde?

De heer **Rodenboog**:
Nee, zo ver waren we toen nog niet.

De heer **Kwint** (SP):
En de burgemeesters in die omgeving, ging dat via de veiligheidsregio of had u ook direct contact met andere bestuurders?

De heer **Rodenboog**:
Nee, na Huizinge waren collega-burgemeesters die ook geraakt waren door de zware beving van Huizinge plotseling alerter om te zeggen: wat is dit en moeten we ook iets organiseren? Maar eigenlijk is dat pas in een structuur terechtgekomen nadat Henk Kamp in januari 2013 die hele nare boodschap vertelde in Loppersum.

De heer **Kwint** (SP):
Daar komen we zo inderdaad nog even op terug. Op 5 december 2012 vindt er wederom een bijeenkomst plaats in Vita Nova. Ruim 400 bezorgde bewoners zijn daar. Meneer Roest van het SodM, het Staatstoezicht, was er ook bij aanwezig. Hij omschrijft dat hij angst zag bij de mensen in de zaal. U was zelf ook aanwezig bij die bijeenkomst. Hoe zou u die bijeenkomst en de sfeer daar omschrijven?

De heer **Rodenboog**:

De Groninger Bodem Beweging ... Kijk, het gekke is dat je op 17 augustus zo'n beving hebt gehad en dan normaliseert het hele gebeuren weer. Eigenlijk gaan we weer over tot de orde van de dag, terwijl er natuurlijk heel veel onrust is en boze mensen zijn, want er is heel veel schade. De Groninger Bodem Beweging had ervoor gekozen om op 5 september die bijeenkomst te organiseren, ook weer in Vita Nova in Middelstum. Overigens is Vita Nova nu dicht, ook door alle ellende rondom gaswinning. Dat is een drama voor Middelstum, maar dat terzijde. De Groninger Bodem Beweging had dus gezegd: bestuurders mogen niks zeggen en de NAM mag niks zeggen; laat nu eindelijk eens gewoon de burger spreken. Er zat een zaal vol met mensen die vreselijk boos en emotioneel waren, maar die zich ook grote zorgen maakten over hoe het nu verder moest. Hoe zwaar worden die bevingen, want Huizinge was een zware klapper? Hoe komt dit goed? Die begonnen ook al over "ruimhartig", want dat hadden ze wel begrepen van mij. Die liepen helemaal leeg over de slechte schaderegeling van de NAM, dat ze al jaren bezig waren en dat het maar niet opschoot. Het was dus heel emotioneel.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Dan wil ik met u naar 25 januari 2013.

De heer **Rodenboog**:

Mag ik nog even terug naar die bewuste avond?

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Zeker.

De heer **Rodenboog**:

Daar gebeurde namelijk iets geks. Op de publieke tribune zat ook een medewerker van de NAM. Na de pauze zei de hele zaal natuurlijk: laat die man van de NAM, Hans Jansen, ook iets zeggen. Hij ging staan en hij was vreselijk emotioneel over datgene wat hij in de zaal had gehoord. Hij beloofde: ruimhartig, beterschap, van dit en van dat, we gaan kijken naar oude schadegevallen en we gaan het beter doen. Ik dacht: nou, nou, nou, vriend, dat wordt nog een hele klus, want je hebt nogal wat gezegd. Na die bijeenkomst is de NAM daarmee begonnen. Dat heeft echter maar geduurd tot ergens in januari of februari 2013, want dat liep helemaal gierend de klauwen uit omdat iedereen plotseling dacht: als dat zo gaat, dan meld ik

ook mijn schade. Toen heeft de NAM dat ruimhartige weer on hold gezet. Dat wilde ik toch nog even toevoegen aan die bewuste avond.

De heer **Kwint** (SP):

Dan gaat het over een periode van echt een paar maanden, dus september tot 1 januari -- je hebt het dus over het najaar -- ...

De heer **Rodenboog**:

Ja, ja.

De heer **Kwint** (SP):

... waarin de NAM daadwerkelijk, naar uw inschatting, begon met dat ruimhartige.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

De heer **Kwint** (SP):

En dan werd erop teruggekomen in januari toen men ...

De heer **Rodenboog**:

Het liep hier de klauwen uit, want er kwamen zo veel meldingen binnen. Op het moment dat jij ziet dat de buurman de schade heeft gemeld en dat alles keurig netjes wordt hersteld, denk je: ik heb ook schade, dus ik ga ook melden. Dat ging als een lopend vuurtje. Op enig moment waren er voor de NAM waarschijnlijk toch te veel consequenties. Die zijn ermee gestopt en die zijn weer teruggevallen op het oude systeem.

De heer **Kwint** (SP):

Werd toen ook pas de omvang van de achterstallige schade zichtbaar voor NAM?

De heer **Rodenboog**:

Ja, want toen zijn mensen echt goed gaan kijken. Toen was er ook een andere manier van inspectie. Toen kwamen er inspecteurs binnen die bouwkundig goed keken wat er aan de hand was. Je ontdekte ook hele rare dingen. Je stopt bepaalde dingen weg en je smeert het gewoon weer dicht. Toen kwamen ze er wel achter dat er echt bouwkundige problemen zaten.

De heer **Kwint** (SP):

Maar vervolgens schakelden ze een paar maanden later terug op het oude schaderegime.

De heer **Rodenboog**:

Gewoon weer terug op het oude systeem.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Hoe hadden we ervoor gestaan als ze dat niet hadden gedaan?

De heer **Rodenboog**:

Ik denk dat we dan een stuk verder waren geweest, ook met het schadeherstel. Je zit nu nog steeds met duizenden schadegevallen. Het woord "ruimhartig" dat ik noemde, is een poosje van kracht geweest. We zijn nu helemaal terechtgekomen in protocollen, protocollen, protocollen en inspecteurs, inspecteurs en inspecteurs. We geven een kapitaal uit aan onderzoek en "kijken naar". Vervolgens krijgt die mevrouw met €200 schade, die schade niet uitgekeerd, maar er is wel €7.000 kosten gemaakt om tegen die mevrouw te zeggen dat het niet gerelateerd is aan aardbevingsschade. Dat is gewoon schandalig. Als we daar vanaf het begin ruimhartig mee waren begonnen, hadden we in ieder geval de schadeafwikkeling goed in de greep gehad.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Dan wil ik met u -- ik zei het net al -- naar 25 januari 2013. Dan volgt er voor de bevolking in het aardbevingsgebied namelijk het alarmerende bericht van Staatstoezicht op de Mijnen dat de maximale magnitude van een aardbeving als gevolg van gaswinning eigenlijk hoger kan zijn dan tot dan toe is aangenomen. Wanneer bent u hiervan op de hoogte gebracht?

De heer **Rodenboog**:

Daar ben ik van op de hoogte gebracht op 25 januari 2013.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

En op welke manier?

De heer **Rodenboog**:

Ik kreeg op enig moment een telefoontje. Later denk je nog weleens na over hoe dat telefoontje nou ging. Waarschijnlijk hebben ze gewoon gezegd: Albert, er is een overleg op het provinciehuis; kun jij om 12.00 uur op het

provinciehuis in Groningen zijn? Ik ben naar Groningen gereden. Ik kom in Groningen en daar zitten drie heren van de NAM in een zaaltje tegenover mij. Ik denk: wacht even, provinciehuis, drie heren van de NAM; dat is heel bijzonder. De heren van de NAM die tegenover mij zaten, Bart van de Leemput, Johan de Haan en Hans Jansen, zeiden vervolgens: het is mis met het Groningenveld; de bevingen kunnen ergens tussen de 4 en de 5, mogelijk nog wat meer, worden. Lieve mensen, ik kon wel door de grond gaan. Ik had het in de jaren daarvoor heel vaak gevraagd. Bernard Dost zei: max. 3,9 op de schaal van Richter. Ik had regelmatig gevraagd: kunnen de gebouwen die in ons gebied staan tegen een beving van 4? Het antwoord was: "Ja, maar het moet niet over die 4 heen komen, want dan is het mis. Dan hebben we een veiligheidsprobleem. Dan heb je een risico op het instorten van gebouwen." Ik had mij dus helemaal vastgeklemd aan die 3,9. In Huizinge was het 3,6. Die paste dus nog binnen de range van 3,9. Echt, ik kon wel door de grond gaan. Toen de heren dat zeiden, merkte ik dat het niet meer veilig was.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U werd dus op het provinciehuis geïnformeerd door de NAM. Bij u sloeg het gelijk in als een bom. Het was meteen een mokerslag.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Was u ook de eerste die werd geïnformeerd?

De heer **Rodenboog**:

Nee. De commissaris, Max van den Berg, is als eerste geïnformeerd, net voor mij, samen met gedeputeerde Piet de Vey Mestdagh.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Hadden zij hetzelfde gevoel als u, die mokerslag die binnenkwam?

De heer **Rodenboog**:

Dat weet ik niet. Kijk, ik kreeg het bericht. Ik zou die middag om een uur of drie gebeld worden door de minister. Ik moest dat zolang stilhouden. Ik ben het provinciehuis uitgelopen via de kamer van de gedeputeerde. Ik heb tegen de gedeputeerde gezegd: Piet, het is mis; er moet iets gebeuren, want het gaat niet alleen om Loppersum, het gaat om een veel groter gebied. Piet

zei: Albert, niet mee bemoeien; het is een probleem van de NAM en van het ministerie van Economische Zaken. Max van den Berg, die ik later aan de telefoon had, zei precies hetzelfde.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
Waarom zeiden ze dat, denkt u?

De heer **Rodenboog**:
Dat zult u hun moeten vragen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
U gaf aan dat de minister u zou bellen. U moest het nog even stilhouden. Wat besprak u met hem? Heeft hij u toen ook om 15.00 uur gebeld?

De heer **Rodenboog**:
Ja. Hij belde mij om 15.00 uur. Toen zei Henk Kamp: "Organiseer maar een bijeenkomst in Loppersum, want ik kom naar Loppersum. Dan zal ik het verhaal zelf wel vertellen."

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
Welke acties heeft u toen ondernomen? Bij u kwam het meteen als een mokerslag binnen. Dan hoort u van de provincie: dit is een zaak tussen de NAM en EZ. Ondertussen zit u vanbinnen met de angst dat Groningen nu onveilig is. Wat kan een mens dan als burgemeester?

De heer **Rodenboog**:
Henk Kamp zegt: organiseer maar een bijeenkomst. Het voordeel van een kleine gemeente, en toen was het nog een kleine gemeente: met een mooi team hebben wij vervolgens in dat weekend een hele sporthal ingericht met 700 stoelen, want op de maandag zou die bijeenkomst zijn. Die zondag ervoor was ik heel blij dat Mischa van den Berg van RTV Noord mij belde en zei: wij willen graag rechtstreeks uitzenden. Ik was daar heel blij mee, want ik dacht: iedereen in de zaal, en de rest kan thuis meekijken op RTV Noord. Dat bleek op die maandag ook zo te zijn. Henk Kamp kwam op zondag al richting Loppersum. Toen hebben we kennisgemaakt -- dat was de eerste keer dat ik kennismakte met een minister -- en op die maandag hadden we die grote bijeenkomst.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
En wat heeft u zondag met hem besproken?

De heer **Rodenboog**:

Het was een kennismakingsbijeenkomst en ja, meer eigenlijk ook niet.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U heeft natuurlijk wel uw zorgen geuit, neem ik aan.

De heer **Rodenboog**:

Ja, uitgelegd wat er allemaal gebeurd was. Waarschijnlijk hebben we ook teruggekeken op Huizinge en de periode Huizinge tot dat moment, die bewuste januari 2013. Daar hebben we het vast over gehad, over wat er in die periode allemaal gebeurd is.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Minister Kamp komt maandag terug, op 28 januari. Dan is die bijeenkomst, die live wordt uitgezonden. Wat had minister Kamp eigenlijk te vertellen aan de bewoners?

De heer **Rodenboog**:

Hij heeft uitgelegd wat er gebeurd was en wat de aanleiding was dat hij er was. Hij heeft waarschijnlijk gerefereerd aan het rapport van het SodM. Ik weet alleen niet meer of hij toen op dat moment al heeft aangegeven of hij die veertien onderzoeken wilde doen. Dat weet ik eigenlijk niet. Het was meer een tweegesprek met de zaal, de melding van "we lopen risico met elkaar". Het was natuurlijk een hele nare boodschap dat de minister vertelde dat we een veiligheidsprobleem hadden.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

En wat zeiden de aanwezigen toen?

De heer **Rodenboog**:

Ik had een zaal vol emotionele bewoners die behoorlijk scherpe vragen stelden aan de minister.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

En wat voor vragen waren dat?

De heer **Rodenboog**:

Hoe moet het nu verder? We zijn niet veilig, wat gaan we nu doen aan de onveiligheid? De minister zei gewoon: eigenlijk bent u niet meer veilig in uw eigen huis. Dan kun je wel voorstellen wat voor vragen er allemaal komen.

Er waren jonge kinderen bij die ook heel emotioneel vragen stelden. Het was een hele emotionele avond.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

De minister was dus wel stellig over de veiligheid.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

En dan toch ... Februari 2013 begint. U sprak net al even over de onderzoeken die zijn uitgezet. Dan zijn er allemaal overleggen en hoorzittingen in de Tweede Kamer. Dan stemt de Kamer in met de voorgestelde onderzoeken -- het waren er elf en uiteindelijk zijn het er veertien geworden -- en eigenlijk ook met het besluit om niet uit voorzorg de gasproductie te verminderen. Wat vond u eigenlijk van die opstelling van de Tweede Kamer, dat ze dachten "we gaan die onderzoeken maar doen en niet gelijk de productie terugbrengen"?

De heer **Rodenboog**:

Nou ja, de oppositie stond voor het hekje te roepen van: dit kan niet, dit is schandalig. Maar op dat moment hadden we een Partij van de Arbeid en een VVD die in de regering de minister ondersteunden om die veertien onderzoeken te doen. Ik riep "dit is schandalig" en we hadden ook niet verwacht dat het zou gebeuren, omdat je een groot veiligheidsrisico had. De minister had gewoon het voorzorgsbeginsel in acht moeten nemen, en dat heeft hij niet gedaan. Je kunt wel zeggen "dat kan niet van vandaag op morgen", maar je had wel iets kunnen doen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Kunt u iets explicieter uitleggen wat u bedoelt met het "voorzorgsbeginsel"?

De heer **Rodenboog**:

Op het moment dat je zo'n rapport hebt van SodM dat zegt "het komt niet goed met het Groningenveld; u moet terug, zo veel als mogelijk en realistisch is" en je helemaal niks doet -- het werd veel erger, dat weet u ook -- waarom neem je dan het voorzorgsbeginsel niet in acht, ook al wil ik die veertien onderzoeken doen, ook al weten we niet zeker of het allemaal wel klopt wat het SodM heeft geschreven? Maar doe iets!

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Wat kunt u dan als burgemeester? Dan zit u waarschijnlijk met een dilemma, want de Tweede Kamer stemt in met de onderzoeken en ondertussen bent u de burgervader. Wat voor dilemma is dat?

De heer **Rodenboog**:

Wij hebben natuurlijk een aantal debatten in de Tweede Kamer gehad over dit gebeuren. We waren daar vanuit Groningen ook allemaal steeds weer bij aanwezig; vele bijeenkomsten. Vooral na die eerste bijeenkomst waarin de meerderheid in de Kamer zei "ga maar door, doe eerst die onderzoeken maar en doe nog niks aan de productie" ... Ik herinner mij dat ik een dag na zo'n bijeenkomst een microfoon onder de neus kreeg en een journalist tegen mij zei: burgemeester, u gaat over openbare orde en veiligheid, wat doet u nu voor uw inwoners? Toen dacht ik wel: het is wel heel bijzonder dat de Tweede Kamer iets heel belangrijks voor een burgemeester, openbare orde en veiligheid, gewoon aan de kant kan schuiven, overrulen. Dat was wel heel bijzonder.

De heer **Kwint** (SP):

Kwam dat ook ter sprake in die gymzaalbijeenkomst op 28 januari 2013? Heeft Kamp het toen expliciet gehad over ... Hij constateerde en deelde met de omgeving dat het foute boel was met Groningenveld, dat het niet veilig was. Is toen ook gesproken over de mogelijkheid tot productievermindering?

De heer **Rodenboog**:

Er was natuurlijk vanuit de zaal een oproep. Op dat moment was ook bekend ... Op die bewuste vrijdag dat ik bijgepraat ben op het provinciehuis, kreeg ook de Tweede Kamer een brief met als bijlage het rapport van het SodM. Iedereen wist gewoon wat er in het rapport stond, dus die oproep was er ook in die zaal.

De heer **Kwint** (SP):

Wat zegt de minister dan?

De heer **Rodenboog**:

Ik weet het niet. Het was een bijzondere avond, het was emotioneel en waarschijnlijk was het op dat moment nog niet zo scherp dat de minister zei "dat doe ik niet".

De heer **Kwint** (SP):

Voordat ik met u doorga naar de loop van 2013 heb ik nog één vraag over die 25 januari. U loopt het provinciehuis uit. U loopt over de gang langs het kantoor van de gedeputeerde. "We wisselen daar wat woorden over dat het foute boel is", zegt u. U krijgt dan te horen dat het eigenlijk niet uw taak is om u hier druk over te maken. Wat zegt u dan terug op zo'n moment?

De heer **Rodenboog**:

Volgens mij heb ik toen gezegd: ho, wacht even, dit is een probleem van de hele provincie. Het was niet alleen Loppersum, want Huizinge was al niet alleen Loppersum. Eigenlijk kwam het beeld naar voren dat een groot gebied in de provincie niet veilig was. Ik deed eigenlijk een beroep op de gedeputeerde om in gezamenlijkheid iets te doen. Het antwoord was: Albert, niet mee bemoeien, het is een probleem van de NAM en het ministerie van Economische Zaken.

De heer **Kwint** (SP):

En ook niet het probleem van de provincie.

De heer **Rodenboog**:

Nee, die stond niet in het rijtje.

De heer **Kwint** (SP):

We komen er straks vast nog uitgebreider op terug. Wanneer is dat besef ingedaald, als ik het zo mag zeggen?

De heer **Rodenboog**:

Je moet je voorstellen, we hebben dan die bijeenkomst in Loppersum met de minister en dan ontstaat er zo veel reuring, ook in de provincie. Zoals u weet heeft de provincie ook Statenleden. Die beginnen zich ook te roeren. Ik denk dat het als volgt is gegaan. Zij beginnen op enig moment ook te zeggen: provincie, wat gaan wij nu doen, moeten wij ook in de benen komen? Na het bezoek van minister Kamp hebben we structuur aangebracht in de diverse overleggen. Daar zat de provincie ook intensief bij, net als de andere gemeenten. Toen is die structuur wel ontstaan en is de betrokkenheid van de provincie in het hele gebeuren ook veel groter geworden.

De heer **Kwint** (SP):

Er worden onderzoeken aangekondigd en gedurende dat jaar worden de prognoses voor hoeveel gas er gewonnen wordt in 2013 steeds verder naar

boven bijgesteld. Uiteindelijk blijkt dat er een recordhoeveelheid gas uit het Groningenveld gehaald wordt in het jaar 2013: 53,8 miljard kubieke meter. Wanneer werd voor u helder dat die winning in 2013 zo extreem hoog was?

De heer **Rodenboog**:

U noemde iets van "keer op keer werd het bijgesteld", maar dat signaal hebben wij in Groningen nooit gehad. In het lopende jaar 2013 hebben wij op geen enkel moment signalen gehad dat de productie hoger zou zijn. Wanneer hebben wij ... Wij zijn pas op 16 januari 2014 bijgepraat over het feit dat de productie zo hoog was, want GasTerra kwam op 16 januari 2014 met de productiecijfers over 2013.

De heer **Kwint** (SP):

Hoe reageert u dan als u dat hoort?

De heer **Rodenboog**:

Ach man, het was toch een drama! Je moet je voorstellen: grote zorgen in het gebied. We hadden Henk Kamp in januari 2013 die die nare boodschap bracht. Henk was nog niet terug in Den Haag of we hadden week op week op week zware bevingen. Toen zei het gebied: zie je wel, de minister heeft gezegd dat het mis was en wij voelen gewoon aan den lijve dat het mis is, want wij hebben zware bevingen. Dat jaar 2013 noem ik ook wel een rampjaar, met al die bevingen. Wij kwamen er pas in januari 2014 achter wat daar de oorzaak van was.

De heer **Kwint** (SP):

Hoe reageren uw inwoners dan?

De heer **Rodenboog**:

Nou, mensen waren ontzettend boos. Als je op zo'n manier geschoffeerd wordt ... De veiligheid is in het geding en ze halen zoiets met je uit. Het is al onveilig, dat is je gezegd. De huizen zijn niet meer veilig. Dat je er dan nog een schepje bovenop doet ... nou ja, een schepje ... Gewoon schandalig, schandalig!

De heer **Kwint** (SP):

U wordt zelf op 16 januari bijgepraat.

De heer **Rodenboog**:

Nou, 16 januari krijgen we de productiecijfers van GasTerra. De minister

komt op 17 januari 2014 weer naar Loppersum. Toen pas waren die veertien onderzoeken klaar. Dus eigenlijk een dag voor de tweede komst van minister Kamp waren die cijfers bekend.

De heer **Kwint** (SP):

Ik probeer het me voor te stellen. U zegt net: ik was boos, mijn inwoners waren boos. De dag erna komt de minister op bezoek. Hoe gaat zo'n dag?

De heer **Rodenboog**:

U kunt de beelden terugzien, want die zijn nog beschikbaar. Tractoren voor het gemeentehuis, een grote demonstratie. Mensen waren echt boos.

De heer **Kwint** (SP):

Wist u op dat moment al dat er een verlaging aan zat te komen van de winning bij de Loppersumclusters?

De heer **Rodenboog**:

Nee, nee. Op diezelfde avond van die 17de januari, toen de minister in Loppersum was voor die veertien onderzoeken, heeft hij aangekondigd om de productie op de Lopster putten -- dat zijn vijf clusters -- te verlagen met 80%. Alleen, dat had hij niet toen moeten doen, maar een jaar eerder.

De heer **Kwint** (SP):

Want hij maakt dat pas bekend na de demonstratie, na de recordwinst, na de bevingen.

De heer **Rodenboog**:

Nee, nee, nee. De 17de hadden wij die demonstratie voor het gemeentehuis. We hadden in onze raadszaal een ruimte ingericht voor een persgesprek, samen met Bart van de Leemput en de minister. Ik mocht ook iets zeggen. Tijdens die toespraak kondigde de minister aan om de productie te verlagen.

De heer **Kwint** (SP):

U was niet betrokken bij de voorbereiding van dat besluit?

De heer **Rodenboog**:

Nee.

De heer **Kwint** (SP):

Het was voor u ook nieuw.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

De heer **Kwint** (SP):

Hoe reageert u dan op het moment dat u dat hoort?

De heer **Rodenboog**:

Een jaar te laat.

De heer **Kwint** (SP):

Dat was meteen ...

De heer **Rodenboog**:

Waarschijnlijk heb ik dat zo niet gezegd, maar het was gewoon een jaar te laat. Wij hebben het over het grote probleem dat in 2013 is ontstaan, vandaar dat ik het woord "voorzorgbeginsel" in de mond neem. Als dat wel gebeurd was, ook al was het maar 10 miljard kuub geweest, en je had aangetoond dat het je menens is en dat je de onveiligheid van de Groningers ziet, dat je dat wat waard is, los van het feit of het kon of niet kon ... U hebt ook gesproken met iemand van de Shell die zei "het had wel gekund". Als ik dat dan hoor en lees, denk ik: waarom heb je dat dan niet gedaan?

De heer **Kwint** (SP):

Uiteindelijk hoort u tijdens een hoorzitting in de Tweede Kamer ook over de achtergronden van de hogere winning in het recordjaar.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

De heer **Kwint** (SP):

Wat hoorde u daar precies? Welke informatie kwam daar tot u?

De heer **Rodenboog**:

De Kamer vroeg vrij snel nadat deze cijfers naar buiten kwamen: minister, was is de oorzaak van die hoge productie? Ik hoor het minister Kamp nog zeggen. Het had te maken met een strenge winter; u wilt toch ook niet dat de bejaarden -- ergens in Limburg zei hij, geloof ik -- bevroren? Natuurlijk willen we dat in Groningen niet. Dat was het argument van de minister.

De heer **Kwint** (SP):

Wat vond u van dat argument?

De heer **Rodenboog**:

Wat kan ik zeggen over dat het nodig was om ervoor te zorgen dat de productie op peil bleef en de ouderen warm konden blijven zitten? Wij hadden geen zicht op wat wel en wat niet waar was. Tijdens een bijeenkomst van de vaste Kamercommissie Economische Zaken, waar ik bij zat en Gertjan Lankhorst, de hoogste baas van GasTerra, ook gevraagd was om iets toe te lichten, vroeg een van uw collega's aan Gertjan Lankhorst: waarom was die productie in 2013 toch zo hoog? Hij zei toen zonder blikken of blozen ... Ik zat erbij en ik keek ernaar en ik dacht: dit is toch niet waar? Hij zei gewoon: die 53 miljard paste nog precies in die tienjaarsafspraken. Die was geloof ik iets van 420 miljard kuub. Toen dacht ik: dan hebben ze willens en wetens die 53 eruit gehaald omdat het nog kon. Nou, tjongejongejonge. Toen dacht ik: o, dat was dus de waarheid, het mocht; geldgedreven.

De heer **Kwint** (SP):

Het mocht, dus het gebeurde.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Is het eigenlijk ook zo in de Tweede Kamer besproken?

De heer **Rodenboog**:

Kamerleden in de vaste Kamercommissie Economische Zaken zaten erbij. Ik zag nog niet dat iemand de mond openviel of zo. Waarschijnlijk had alleen ik er last van.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Ik wil even met u naar de commissie-Meijer. De provincie Groningen besluit in 2013 tot de opdracht voor een eigen onderzoek naar compensatie: de commissie-Meijer. U bent hierbij betrokken. Nog voor de commissie is samengesteld en het onderzoek start, houdt de commissaris van de Koning, de heer Max van den Berg, tijdens een werkbezoek aan Loppersum een pleidooi voor een compensatie in de orde van grootte van 1 miljard euro. Dat staat ook wel bekend als "het miljard van Max". Wat vond u van dit pleidooi?

De heer **Rodenboog**:

Ik stond erbij. De commissaris had een werkbezoek. We stond in Wirdum, bij 't Reythuys. Het is normaal dat er dan een persgesprek is. Toen kwam het

onderwerp ter sprake en bracht de commissaris dat naar voren. Hij noemde het bedrag op dat moment niet, maar die journalist vroeg natuurlijk door en toen zei de commissaris: 1 miljard. Toen dacht ik: oeps. De weken erna ging het alleen maar over dat ene miljard. Heel Nederland sprak er schande over dat Groningen 1 miljard wilde hebben ter compensatie. Zo ging dat ongeveer.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Wat vond u van het pleidooi om in ieder geval compensatie te vragen?

De heer **Rodenboog**:

Prima, prima.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Prima of broodnodig?

De heer **Rodenboog**:

Nou ja, je moet je voorstellen, als je kijkt naar Groningen ... Dat was ook toen al de oproep: de productie verminderen. Daar zit een stuk werkgelegenheid bij. Wij kunnen in Groningen best alternatieven gebruiken als het gaat over werkgelegenheid. Er zijn heel veel zaken die beter kunnen en daar heb je gewoon middelen voor nodig. De provincie Groningen is niet een van de rijkste provincies. De aardgasbaten zijn zoals u weet niet neergedaald in de provincie Groningen. Ja, kleine hoeveelheden. We konden dat dus prima gebruiken ter versterking van de economie in de provincie Groningen. Ik ondersteunde dus van harte dat pleidooi.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

De commissie-Meijer adviseert een twaalfstal maatregelen die qua financiering optellen tot bijna precies een miljard: 995 miljoen euro. Dit vormt eigenlijk ook de basis voor de onderhandelingen met het Rijk en de NAM. De onderhandelingen leiden op 17 januari 2014 tot de ondertekening van het bestuursakkoord 2014. U zat niet aan tafel tijdens de onderhandelingen. Hoe was u als burgemeester van de gemeente waar de meeste bevingen plaatsvonden wel betrokken bij de onderhandelingen?

De heer **Rodenboog**:

Op 17 januari, toen minister Kamp kwam en hij dus meldde dat de productie voor 80% terug zou gaan, hebben we nog dezelfde middag de bestuursovereenkomst getekend. Maar wat is er nou gebeurd in het jaar

2013? De commissaris riep vroeg in het jaar 2013: wij willen graag compensatiemiddelen. Wij hebben dat verzoek ook neergelegd bij minister Kamp en de minister zei steeds: ik wil eerst die veertien onderzoeken afwachten alvorens ik begin na te denken over compensatie. Maar ondertussen is er wel een paralleltraject bezig geweest om te kijken: als we dan uiteindelijk na een jaar wel richting compensatie gaan, hoe ziet dat er dan uit? Op het ministerie is men dus wel na gaan denken over compensatie en vanuit de provincie, de ambtelijke ondersteuning, is meegekeken van: strookt dat een beetje met elkaar?

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Maar als burgemeester was u daar niet direct bij betrokken?

De heer **Rodenboog**:

Nee. Wij zijn nauw betrokken geweest bij Meijer. Toen Meijer begon met al die gesprekken met organisaties om te kijken hoe je het beste in de provincie Groningen zou kunnen compenseren -- dat zijn heel veel gesprekken geweest -- waren wij daar nauw bij betrokken. Bij het hele rapport van Meijer waren wij heel nauw betrokken. De verwachting was ook wel dat wanneer Kamp in '14 met compensatie zou komen, die eigenlijk een-op-een moest lopen met Meijer, want anders zou het heel raar zijn. Meijer had nogal wat draagvlak in de provincie voor alles wat er in zijn rapport stond. Dat bleek ook wel op 17 januari 2014, toen Meijer praktisch overeenkwam met datgene wat de minister toen bracht.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Dus de provincie voert de onderhandelingen ...

De heer **Rodenboog**:

Ambtelijk.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Ambtelijk. En daar bent u daar dan weer betrokken, meer in de zin van dat je in de regio met elkaar overlegt over wat de inzet is.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Onderhandelt u dan wel over andere dingen met het ministerie? Of gaat het zo niet? Is het eigenlijk allemaal via de provincie gegaan?

De heer **Rodenboog**:

Dat heb ik niet rechtstreeks gedaan, nee.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Diezelfde dag van de ondertekening van het bestuursakkoord is de bekendmaking van de reductie van de winning van de clusters rondom Loppersum, het bezoek van minister Kamp. Waar lag voor u de prioriteit, bij de reductie of bij de compensatie? Of is dat een valse tegenstelling?

De heer **Rodenboog**:

Ik was heel blij met de reductie van de productie. Ook uit de vervolgrapporten van het SodM kwam naar voren dat het grootste probleem in het gebied bij Loppersum zat. Wij werden constant genoemd als meest risicovol gebied. Ik was heel blij dat de clusters bij Loppersum zo goed als dichtgingen. Ik dacht: dan krijgen we eigenlijk wat rust in het gebied. Toen is ook wel gezegd "het is een groot gasveld en je loopt het risico dat na jaren de gashoeveelheid weer egaliseert en je de problemen weer terugkrijgt", maar ik was op dat moment heel erg blij dat de productie naar beneden ging. Vervolgens die compensatie ... Toevallig was dat ook zo rond de 1,1 miljard. Alleen, als je naar de cijfers kijkt van dat overzicht, was het netto maar 400 miljoen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Hoe kwam dat? Ik noemde net al "het miljard van Max". Hoe komt u dan uit op netto 400 miljoen?

De heer **Rodenboog**:

Omdat er nogal wat p.m.-posten in zaten, zoals schadeherstel en versterken en dan kwam je weer keurig netjes op dat miljard uit.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U zei: voor ons lag de prioriteit bij de reductie van productie, natuurlijk ook vanuit het oogpunt van veiligheid en de risico's. Was dat wel iets waarover u schakelde of onderhandelde met het ministerie?

De heer **Rodenboog**:

Nee, gewoon keer op keer. Kijk, in Den Haag volgen ze het nieuws uit Groningen ook wel. Toen men erachter kwam dat de productie zo hoog was, zagen ze de emoties en de boosheid van de Groningers ook wel. Het was wel doorgedrongen in Den Haag dat productieverlaging heel belangrijk was.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

En realiseerde u zich toen wel dat de reductie rondom Loppersum kon leiden tot een hogere productie elders?

De heer **Rodenboog**:

Ja, maar dat was toen niet aan de orde. Ons werd verteld: we gaan die clusters verlagen. Pas later bleek dat de productie gewoon op peil bleef en op andere productie-eenheden de productie waarschijnlijk iets omhoog zou gaan.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Dus op dat moment was het niet zo dat bijvoorbeeld uw positie ten opzichte van andere gemeenten lastiger werd, omdat er een soort waterbedeffect zou optreden?

De heer **Rodenboog**:

Nee, toen nog niet, nee. U vroeg mij zojuist: werd er ook rechtstreeks met het ministerie onderhandeld? Toen schoot mij ineens te binnen ... In die periode kwam minister Kamp regelmatig langs in Groningen en hadden wij ook gesprekken. Wij merkten na dat nare bericht in 2013 van "het is mis en je kunt echt ongelukken krijgen" dat er een situatie ontstond dat de verkoopbaarheid van huizen in het gebied helemaal wegviel, want wie gaat er nou iets kopen voor een paar ton in een gebied waarvan je niet zeker weet hoe het afloopt? Wij merkten dus al vrij snel in het gebied dat er iets aan de hand was met de woningmarkt. In een van de gesprekken met de minister hebben we steeds gezegd dat er gekeken moest worden naar de waardeontwikkeling van het onroerend goed. Toen heeft de minister Ortec Finance ingeschakeld om een check te doen van de waardeontwikkeling van de woningen in Loppersum maar ook in referentiegebieden eromheen. Op enig moment kwam minister Kamp weer in Loppersum. Toen zei hij: ik heb de eerste evaluatiegegevens van Ortec Finance bij me en dat ga ik straks ook richting pers vertellen. Ik zei: hoe ziet dat er dan uit? Toen sprak hij de voor mij historische woorden: er is geen significant verschil tussen de waardeontwikkeling in Loppersum en die in de randen daaromheen. Toen zei

ik: Henk, jongen, zeg dat nou alsjeblieft niet, want echt, die markt ligt hier helemaal stil. Hij trok zich daar helemaal niks van aan. Tijdens de persconferentie ben ik hem vreselijk afgevallen. Normaal doe je dat niet als lagere overheid, maar toen wel, want ik dacht: hoe kun je dat nou zeggen? Je zegt tegen mensen die al dik in de ellende zitten ook nog zoiets als "er is helemaal niks met de woningmarkt aan de hand", maar dat was wél zo. Later is er natuurlijk die regeling gekomen, die Waardedalingsregeling, maar in het begin was het wel een heftige discussie.

De heer **Kwint** (SP):

Hoe reageert Kamp dan, na zo'n persconferentie?

De heer **Rodenboog**:

Dat is het bijzondere van Henk Kamp. Die zegt dan vervolgens: ik begrijp je volledig, jij bent verantwoordelijk voor datgene wat er in Loppersum gebeurt, jij moet voor je bewoners staan. Hij had er op een of andere manier ook weer respect voor. Wij hadden daar nooit ruzie over, nee.

De heer **Kwint** (SP):

Hij zag het gewoon als een professionele taakopvatting.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

De heer **Kwint** (SP):

Enige tijd geleden hadden wij het al over hoe de schadeafwikkeling bij de NAM "over de schoenen liep", noemde u het geloof ik. Vanaf juni 2015 moet de NCG, de Nationaal Coördinator Groningen, gaan zorgen voor een sterkere publieke aansturing van zowel schade als versterking. Die wens komt ook uit de regio vandaan. Welke rol speelde u bij het tot stand brengen van die sterkere publieke aansturing, bij het tot stand komen van de Nationaal Coördinator Groningen?

De heer **Rodenboog**:

Op enig moment wordt kenbaar gemaakt dat duizenden huizen versterkt moeten worden. Dat kun je niet als gemeente individueel. Ondertussen waren het nogal wat gemeenten geworden. Toen is ervoor gekozen om dat te coördineren en is gezegd: als we nou een nationaal coördinator aanwijzen die daar de regie over krijgt. Toen ben ik wel betrokken geweest bij het

kiezen en aanstellen van Hans Alders. In de aanloop van "hoe gaan we dat organiseren?" ben ik dus wel betrokken geweest.

De heer **Kwint** (SP):

Waarom vond u dat het nodig was op dat moment? Wat was daarin de doorslaggevende factor?

De heer **Rodenboog**:

Omdat je als negen individuele gemeenten waar een hele grote opdracht ligt in het kader van versterken ... Toen wisten we nog niet eens wat het allemaal precies inhoudt ten aanzien van de sterkte van woningen en al die onderzoeken die daaraan ten grondslag liggen. Maar we wisten zonder meer dat we dat als kleine, individuele gemeenten zelf nooit konden coördineren. Je moest daar dus een centrale aansturing voor hebben en het leek ons een prima gedachte om dat door Hans Alders te laten doen.

De heer **Kwint** (SP):

Een "centrale aansturing" betekent dat iemand verantwoordelijkheden krijgt, dat iemand taken krijgt, dat iemand budgetruimte krijgt, dat iemand aan de slag kan. Dat kan ook betekenen dat je als gemeente, als provincie of als Rijk iets in moet leveren.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

De heer **Kwint** (SP):

Hoe lopen die gesprekken over wat zo'n nationaal coördinator wel en niet mag? Bent u daar ook bij betrokken?

De heer **Rodenboog**:

Ja. Wij hebben regelmatig overleg georganiseerd, ook met Hans Alders.

De heer **Kwint** (SP):

In de aanloop naar Hans Alders, laat ik het zo zeggen.

De heer **Rodenboog**:

Nee, want die gesprekken zijn eigenlijk pas nadat Hans was aangesteld gekomen. We hebben gezegd: we hebben iemand nodig. We zijn niet begonnen te klieren over: hoe gaan we dat dan organiseren? Want dan ben je twee jaar verder en we hadden gewoon snelheid nodig.

De heer **Kwint** (SP):

Dus eerst iemand vinden en dan het gesprek over wat diegene moet gaan doen. Was er vanaf het begin brede steun in de regio voor de persoon Hans Alders?

De heer **Rodenboog**:

Ja, ja. Hans is natuurlijk bekend in de provincie, ook als voormalig commissaris van de Koningin. Iedereen kende Hans dus en hij had alle vertrouwen.

De heer **Kwint** (SP):

Was er goed contact gedurende die periode tussen u en ...

De heer **Rodenboog**:

Ja, regelmatig.

De heer **Kwint** (SP):

Waar gingen die contacten vooral over?

De heer **Rodenboog**:

Hans had een aantal bijeenkomsten georganiseerd om ons als burgemeesters van gemeenten aan te geven waar hij wilde beginnen met het hele versterkingsgebeuren. Hij had daarvan een heel overzicht gemaakt en een presentatie. Hij had ervoor gekozen om te beginnen in het kerngebied. Nou, het kerngebied is natuurlijk Loppersum en daar was ik het beslist niet mee oneens.

De heer **Kwint** (SP):

Nee, dat klinkt inderdaad plausibel. Maar in de loop van de tijd, en dan kom ik weer terug bij de vraag die ik net stelde, is Hans Alders er en ontstaat er discussie over wat hij wel en niet mag.

De heer **Rodenboog**:

Wie, ik?

De heer **Kwint** (SP):

Hij, de NCG.

De heer **Rodenboog**:

O, wat hij niet mag.

De heer **Kwint** (SP):

Ja, wat hij wel en niet mag, wat zijn taken zijn. Hoe verlopen die gesprekken?

De heer **Rodenboog**:

Dat zijn gesprekken geweest die Hans gevoerd heeft met het ministerie, waar ik niet bij zat. Dat moet u hem zelf vragen. Wij merkten op enig moment wel dat de zaak schuurde. Wij wilden vreselijk graag dat hij een volledig mandaat kreeg, dat hij een vrij mandaat kreeg en een ruim budget om de plannen die hij uitwerkte ook in gang te zetten. Wij zagen regelmatig discussies tussen het bureau van de Nationaal Coördinator en het ministerie, maar ook met de NAM, over budgetten, over: is het wel nodig? Vooral in de beginfase zat je met het probleem dat je niet precies wist hoe zwaar je de huizen moest versterken. Er waren onderzoeken gedaan naar de constructie van de huizen. De NAM wilde wel budget en ook groen licht geven voor het versterken van het huis, maar wilde eigenlijk ook meer dan honderd procent garantie dat het huis na die investering en die versterking ook veilig was. Je zag hele rare dingen voorbijkomen. Wij zijn in Nederland niet gewend om te versterken. Wij hebben helemaal geen ervaring met aardbevingen. Ze werden uit Italië en weet ik waar gehaald om ons mee te helpen om te kijken: hoe gaan we versterken? Die technische bureaus wilden zekerheid op zekerheid op zekerheid. Ik heb weleens gekscherend gezegd dat ik woningen voorbij zag komen waar meer staal in zat dan in de Eiffeltoren; zo zwaar waren die versterkt. Dat kon helemaal niet, dan kon helemaal niet. Dat was vooral in de beginfase een heel groot probleem en dat heeft ook alleen maar vertragingen opgeleverd.

De heer **Kwint** (SP):

Het ging net over de discussie tussen de NCG en Den Haag, het ministerie, over zijn taakopvatting. Een nationaal coördinator met een breder mandaat, met meer mogelijkheden, kan ook betekenen dat dat ten koste gaat van de beleidsruimte van een provincie of van de beleidsruimte van een gemeente. Leverde dat in de provincie weleens discussies op?

De heer **Rodenboog**:

Voor de gemeente Loppersum leverde dat geen enkel probleem op, want wij wilden alleen maar meters maken.

De heer **Kwint** (SP):

Ook intern in de gemeente niet?

De heer **Rodenboog**:

Nee.

De heer **Kwint** (SP):

En discussies tussen u en andere mensen in de gemeente? Komt het geluid u bekend voor, laat ik het zo zeggen.

De heer **Rodenboog**:

Nee, nee, nee. Wij wilden graag voortgang maken, want je wilt maar één ding. De discussie gaat nog steeds, ook nu weer, over het weer bijplussen van de productie omdat we een probleem hebben. Maar mensen in de rest van Nederland zien niet dat er een groot probleem is met gezinnen, met duizenden gezinnen die nog steeds in een onveilig huis wonen. Dat besef krijg je vanuit Groningen gewoon niet breed gedeeld in Nederland, want nog steeds roepen mensen: plus die productie weer op, want dan vliegt de prijs van het gas naar beneden. Maar wat moeten die mensen in die onveilige huizen dan, met de kids? Dat kan toch niet, dat kan niet.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Heeft de NCG uiteindelijk de verwachtingen waar kunnen maken?

De heer **Rodenboog**:

Er lag een goed programma. Hans had een goed programma liggen om voortgang te krijgen; batches zus en batches zo, allemaal ingedeeld in nummencategorieën. Daar werd ook mee begonnen, totdat het kabinet besloot om de productie terug te brengen naar nul.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Ja, daar wil ik eigenlijk ook met u naartoe. Op 29 maart 2018 wordt aangekondigd dat de gaswinning uit het Groningenveld helemaal wordt beëindigd. Minister Wiebes is het die dat besluit publiekelijk bekendmaakt. Hoe werd u ervan op de hoogte gebracht dat de gaswinning helemaal werd stopgezet?

De heer **Rodenboog**:

Ik werd op 29 maart 2018 gebeld door Eric Wiebes. Hij belde mij rechtstreeks. In aanloop naar 29 maart zaten wij te wachten op een besluit van het kabinet over wat ze gingen doen met die productieverlaging. Ons was productieverlaging beloofd. Wij riepen al jaren, gebaseerd op het rapport van het SodM, dat je eigenlijk naar 16 miljard kuub zou moeten. Wij

hadden in de aanloop naar 29 maart ook het idee: we gaan naar 16 miljard kuub. Ik was zeer verbaasd toen Eric mij belde en zei: "Albert, ik moet je even wat vertellen. We stoppen ermee." We stoppen ermee? Ik dacht: hij gaat mij vertellen "we gaan naar 16 miljard kuub". "We stoppen ermee." Nou, ik was blij verrast, totdat ik de brief van de minister las die 's middags langskwam en zag dat de nul pas ergens in 2024 stond. Toen begon ik natuurlijk wel weer te klieren over: wat doen we dan tot 2024? Maar goed, de mensen aan wie ik die vraag stelde, hadden zoiets van: Albert, verstier dit feestje nou niet, want we gaan naar nul en dat is veel belangrijker. Oké, oké, oké. Maar wat er toen is misgegaan, is het feit dat de minister op dat moment ook heeft gezegd: dan zet ik de versterking on hold.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U werd dus eerst gebeld en toen was het: we stoppen ermee. Klopt het dat de verwachting was dat het naar 12 miljard kuub zou gaan?

De heer **Rodenboog**:

Dat was mijn verwachting.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Dat was de verwachting en dan is het: we stoppen ermee. Dan bent u niet meteen sceptisch en bent u misschien ook wel even blij. Of niet?

De heer **Rodenboog**:

Ik schets het u: ik was blij verrast dat het naar nul ging. Maar toen had ik nog geen zicht op: het wordt pas 2024. Maar ik was blij verrast. Er spookt van alles door je hoofd: wat is er gebeurd, hoe kan dit? Nee, het was een hele mooie boodschap.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Gelijk erachteraan zei u: toen kwam er een "maar", want er werd ook aangekondigd door minister Wiebes "we leggen de versterkingsoperatie tijdelijk stil". Wat vond u daarvan?

De heer **Rodenboog**:

Dat was een drama. Er zijn een aantal drama's in Groningen -- die veel te hoge productie, Huizinge -- maar voor heel veel mensen is dit ook een heel groot drama geweest.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Hoe ging dat besluit eigenlijk? U werd over allebei de besluiten in één keer geïnformeerd?

De heer **Rodenboog**:

Nee. Eric belt mij: we gaan naar nul. Dat is het dan ook. Vervolgens komt de brief binnen en ga je die brief lezen. In de weken of de dagen daarop wordt duidelijk ...

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Het drama.

De heer **Rodenboog**:

Het drama "on hold". Dat zat niet in die blijde boodschap van "we gaan naar nul", want dan was ik op dat moment al veel minder blij geweest.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Wat vond u van deze manier van communiceren?

De heer **Rodenboog**:

Nou, ik ben altijd blij met dat soort telefoontjes.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Nee, van eerst een telefoontje en daarna pas in een brief vertellen dat de versterkingsoperatie stil komt te liggen.

De heer **Rodenboog**:

Ik kan me voorstellen dat het wel zo correct is om direct betrokken bestuurders even te bellen en te zeggen "dit zit eraan te komen" en Eric heeft vast ook gezegd "er komt nog een brief aan" en die was er ook heel snel.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Ja, ja. En wat waren de redenen, denkt u, om die versterkingsoperatie stil te leggen?

De heer **Rodenboog**:

Ik zit er niet bij op het moment dat het kabinet op de vrijdag het besluit neemt van "we gaan naar nul", maar ik kan me er wel iets bij voorstellen. Ik kan me voorstellen dat je zegt: jongens, de laatste jaren is de opbrengst van het gas maar een paar miljard ... In 2013 haalden we met die skyhigh hoge

productie van 53 miljard kuub 13 miljard euro binnen en dat was langzamerhand weggezakt naar 2 à 3 miljard euro. De opbrengst was dus heel gering, maar de kosten om te versterken liepen behoorlijk op. Ik kan me dus voorstellen dat je dan zegt: dan kunnen we er beter mee stoppen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Ja. U zei net al: het was een drama. Kunt u ons meenemen in hoe dat in Groningen viel, in hoe dat werd beleefd, in wat dat met iemand doet?

De heer **Rodenboog**:

Je moet je voorstellen dat heel veel gezinnen die al heel lang in die versterkingsoperatie met Hans Alders zitten, die al jaren geen onderhoud plegen aan hun huis omdat ze denken "moet ik nou versterken of krijg ik een nieuw huis?" -- je leeft in onzekerheid, even los van dat je in een onveilig huis zit, ook ten aanzien van: wanneer kan ik weer verder met mijn leven -- plotseling de boodschap kregen: we wachten even, want we moeten nog even goed kijken of het wel nodig is. Ik heb altijd gezegd dat op het moment dat je met zo'n besluit van "we gaan naar nul" voor het eerst naar binnen loopt bij mensen voor een inspectie en zegt "de wereld ziet er anders uit; we kijken anders naar uw woning want we gaan naar nul", je zo'n woning anders gaat versterken. Maar er waren mensen bij die al meer dan vijf jaar in de wacht zaten en die hadden ondertussen van Hans Alders de boodschap gehad: u zit in batch zoveel, u krijgt een nieuw huis, want versterken wordt veel te duur; zoek de keuken maar uit en neem maar een architect en een aannemer; u kunt door met uw leven. Als je dan vervolgens moet zeggen "we gaan nog eens kijken of het wel nodig is" ... Ik vond het schandalig. Dat kun je die mensen niet aandoen. Er waren duizenden gezinnen die vervolgens on hold werden gezet. Dat speelt nu nog. Ze hebben een hele poos on hold gestaan en de hele zaak is na het vertrek van Hans weer helemaal opnieuw opgestart. Nou, dat is gewoon een drama, echt een drama.

De heer **Kwint** (SP):

Wanneer werd u dit duidelijk? Was dat op het moment dat die Kamerbrief binnenkwam of was dat in de dagen, weken daarna?

De heer **Rodenboog**:

Ik kwam erachter toen de boodschap langskwam "we zetten de boel on hold" en we de signalen kregen, ook via de Nationaal Coördinator, van: ik begin nu ineens tegen een ministerie aan te lopen dat zegt "even remmen".

De heer **Kwint** (SP):

Ja, precies. Dat was dus via de NCG en dat werd niet duidelijk uit de formulering van de Kamerbrief zoals u hem gelezen heeft.

De heer **Rodenboog**:

Nee. Volgens mij stond het ook helemaal niet in die brief.

De heer **Kwint** (SP):

Hadden die twee zaken aan elkaar gekoppeld moeten worden in de communicatie?

De heer **Rodenboog**:

Weet je, het gekke was, als je het daar met de minister over had ... Op enig moment komt de minister-president bij ons en zegt dan tegen ons: Albert, heb je de vlag nog niet uit, want we gaan naar nul? Dan zeg ik: Mark, ga even zitten, ik ga het je even uitleggen, want we hebben een groot probleem. Want dat "on hold" was toen wel duidelijk. Dan duurt het een poosje voordat ze door krijgen wat er eigenlijk aan de hand is. Heel veel mensen in Den Haag dachten: och, wat zullen die mensen in Groningen blij zijn dat ze niet meer door die ellende van die versterking heen hoeven. Beste mensen, versterken is een ellende, dat is een drama, maar als het nodig is, dan moet het. Als je er vijf jaar in zit, ze vervolgens tegen jou zeggen "zoek maar een nieuw huis uit; we gaan versterken of je krijgt een nieuw huis" en iemand van de ene op de andere dag op een knopje drukt en zegt "we stoppen er even mee" ...

De heer **Kwint** (SP):

Wanneer was dat, dat de premier u vroeg om de vlag uit te steken?

De heer **Rodenboog**:

Weet ik niet.

De heer **Kwint** (SP):

Hij was op bezoek in ...?

De heer **Rodenboog**:

In Loppersum.

De heer **Kwint** (SP):

Oké. Weet u of dat voor of het na het opstappen van de Nationaal Coördinator was?

De heer **Rodenboog**:

Dat was er ergens tussen.

De heer **Kwint** (SP):

Twee maanden na de brief en het besluit om naar nul te gaan kondigt de Nationaal Coördinator Groningen Hans Alders aan om op te stappen.

De heer **Rodenboog**:

Ik was een dag eerder. Ik was hem een dag voor.

De heer **Kwint** (SP):

U was hem een dag voor met ...?

De heer **Rodenboog**:

Ja.

De heer **Kwint** (SP):

Wat bedoelt u daarmee? O, uw eigen vertrek, bedoelt u? Kijk, het kwartje valt nu ook aan deze kant van de tafel.

De heer **Rodenboog**:

Toen dacht Groningen: wat is hier aan de hand? Dat was natuurlijk heel bijzonder, maar we hadden dat niet afgestemd.

De heer **Kwint** (SP):

Nee, dat was toeval. Ik kan me voorstellen dat het niet het eerste was waar u mee bezig was die dag, maar u hoort dan dat de Nationaal Coördinator opstapt. Hij noemt expliciet, wat u net ook beschrijft, de pauzeknop bij de versterking als reden daarvoor. Begreep u dat besluit van Hans Alders?

De heer **Rodenboog**:

Volledig. Die jongen was toch ongeloofwaardig geworden? Hij stond in zalen mensen toe te spreken, geëmotioneerde mensen, om uit te leggen wat de volgorde zou zijn en hoe hij te werk zou gaan. Hij beloofde ter plekke aan mensen die in een bepaalde batch zaten welke kant ze opgingen, en die mensen waren blij, want ze hadden weer zicht op een vervolg van hun leven, ze hadden weer hoop en toekomst. Als je dan als degene die dat heeft gepresenteerd ... Je wordt zo ongeloofwaardig als maar kan.

De heer **Kwint** (SP):

Heef u het daar nog weleens met hem over gehad?

De heer **Rodenboog**:

Vast wel.

De heer **Kwint** (SP):

U begreep zijn frustraties. Kunt u de impact schetsen, de impact op de regio van het vertrek van Hans Alders?

De heer **Rodenboog**:

Een drama, gewoon een drama.

De heer **Kwint** (SP):

Zijn vertrek was ook ...?

De heer **Rodenboog**:

Ja, ja.

De heer **Kwint** (SP):

Wat vertrok er daarmee ook uit de regio?

De heer **Rodenboog**:

Er vertrok natuurlijk een heel stuk kennis en aansturing en ook gedrevenheid, want Hans was ontzettend gedreven om door te pakken. Iedereen maakte zich ernstig zorgen over het vervolgtraject.

De heer **Kwint** (SP):

Er zijn regelmatig contacten met Den Haag. Hoe wordt daar dan op gereageerd wanneer die zorgen gedeeld worden?

De heer **Rodenboog**:

Dat weet ik niet. Dat zul je Hans zelf moeten vragen, want die heeft het drama van nabij meegemaakt in zijn contacten met Den Haag. Ik heb vrij fel, ook via de pers, gereageerd toen bekend werd dat de hele zaak on hold werd gezet. Dat was mijn uitlaatklep om te laten merken dat ik het er lang niet mee eens was.

De **voorzitter**:

Meneer Rodenboog, we zijn al ruim vijf kwartier bezig. Dat lijkt mij een goed moment om even te pauzeren. Ik vraag de griffier om u even uit de zaal te geleiden. Over een kwartier gaan we verder.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**:

We gaan verder met u, meneer Rodenboog. Ik geef het woord aan mevrouw Kathmann.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Ik wil met u stilstaan bij de schadeafhandeling. Eerder in het gesprek refereerde u al even aan de afhandeling van de schade door NAM een aantal maanden na Huizinge. Er was toen een bijeenkomst waar nogal wat toezeggingen werden gedaan door de directeur van NAM. Die werden toen ook ingewilligd. Kunt u nog even beknopt herhalen wat u toen zei? Het woord "ruimhartig" viel en zo ging het ook.

De heer **Rodenboog**:

Ik weet niet of Hans Jansen een directeur van de NAM is, maar ...

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Nee, excuses, het was inderdaad ...

De heer **Rodenboog**:

Hij had wel een directiefunctie, maar hij was geen directeur van de NAM.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Nee. Hij deed een aantal toezeggingen in die zaal. Die gingen erover dat er ruimhartig schade ...

De heer **Rodenboog**:

Hij nam het woord "ruimhartig" in de mond. Ik vond het wel heel mooi, want ik was toen net begonnen, dat hij dat ook overnam. Ik dacht: nou, het begint. Hij beloofde beterschap. Hij was heel emotioneel, daar zijn ook beelden van. Het zou anders gaan en er zou ook worden gekeken naar oude schadegevallen. Nou, iedereen in de zaal was wel blij, maar had natuurlijk ook vraagtekens, zo van: hoe loopt dit af?

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U was zelf best wel benieuwd hoe het zou aflopen en of ze hun woorden zouden nakomen. Dat deden ze. Toen kwam er eigenlijk een hele carrousel aan schadeafhandelingen, maar daarna is dat weer stopgezet. Werden die oude schades -- daar hebben we het nog niet over gehad -- toen ook gewoon goed afgehandeld door NAM?

De heer **Rodenboog**:

Dat heeft hij toen beloofd, maar daar had ik natuurlijk op afstand geen zicht op. Je hebt geen zicht op die schadeafwikkeling en of er mensen zijn geweest die opnieuw hebben ingediend. Ze zullen er vast geweest zijn. Het kan best zijn dat er in die periode ook opnieuw naar die gevallen is gekeken, maar daar had ik zelf geen zicht op. Maar hij heeft het wel beloofd.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Uiteindelijk is die ruimhartigheid weer stopgezet door de NAM omdat er een hele pool aan meldingen binnenkwam. Hoe ontwikkelde de schadeafhandeling door NAM zich daarna?

De heer **Rodenboog**:

Gewoon weer op de oude manier: je meldt, er komt een inspecteur langs en dan begint het hele circus weer opnieuw.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

In 2014 neemt het Centrum Veilig Wonen, het CVW, de schadeafhandeling over van NAM. De bedoeling was dat NAM wat meer op afstand zou komen te staan bij de beoordeling van de schade. Wat betekende dit in de praktijk voor de schadeafhandeling?

De heer **Rodenboog**:

Nou kijk, in aanloop naar het CVW waren we er zelf de oorzaak van dat het bij de NAM wegging, want iedereen had het over: het kan toch niet waar zijn, "slager eigen vlees". Dus dat moest bij de NAM weg. Toen is dat CVW ontstaan. Weer opnieuw protocollen. Je begint dan natuurlijk weer opnieuw. Voor mij was het CVW eigenlijk geen vooruitgang, want ik had in mijn directe contacten met de NAM nog de mogelijkheid om bij schrijnende gevallen te zeggen: nu moet je echt inspringen en helpen. Men kende mij zo langzamerhand wel bij de NAM. Maar bij het CVW zeiden ze gewoon: wie bent u? Ik had daar dus totaal geen mogelijkheid om mee te helpen en te zeggen: hier heb ik een schrijnend geval.

Maar goed, CVW begon met honderden mensen opnieuw de schade te beoordelen. Wij in het gebied wilden dat het bij de NAM wegging, nou, dan krijg je vervolgens een CVW. Maar ik heb mensen aan mijn bureau gehad die zeiden: burgemeester, de eerste schadegevallen zijn door de NAM uitgevoerd, nu zit ik bij het CVW maar mag ik alsjeblieft weer terug naar de NAM? Ik moest lachen, want ik dacht: "Jij was toch een van die personen die

zeiden dat het weg moest bij de NAM? Nou is het weg bij de NAM en is het ook weer niet goed." Er werd dus heel verschillend over gedacht.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Wat waren de redenen dat sommige bewoners aangaven liever terug te willen naar de NAM?

De heer **Rodenboog**:

Waarschijnlijk hadden ze bij die eerste schadegevallen toch een beter contact en waren ze tevreden over de manier waarop het werd afgewikkeld.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U kreeg als burgemeester die signalen. U zei dat u bij de NAM redelijk bekend was en dat u daar wel wat kon doen. Hoe kon u als burgemeester dan toch het verschil maken bij CVW, als zij zeiden u niet te kennen?

De heer **Rodenboog**:

Niet.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Niet. Gewoon totaal niet.

De heer **Rodenboog**:

Nee.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Een aantal jaar later, op 31 maart 2017, kondigt de Nationaal Coördinator Groningen aan dat NAM zich helemaal terugtrekt uit het schadeproces. Uiterlijk op 1 juli 2017 moet er een nieuw schadeprotocol zijn. Hoe heeft u het proces om tot een nieuw schadeprotocol te komen ervaren?

De heer **Rodenboog**:

Wachten, wachten en wachten. Kijk, op enig moment hebben we gezegd dat het zo niet langer kon. Want wij ontdekten bij het CVW dat voorbeeld van die mevrouw, van die €200 en dan van bureau naar bureau naar bureau, waarna je €7.000 verder bent en het antwoord nog "nee" is.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Dat zei u net al, inderdaad. Iemand heeft een schade van €200 die eigenlijk uitgekeerd moet worden, en het kost €7.000 om te bepalen of ze dat gaan uitkeren of niet.

De heer **Rodenboog**:

Ja. Inspectie, bureau, bureau, bureau, binnen het CVW. Dat liep gierend uit de klauwen. Toen wij als bestuurders zagen dat het zo niet langer kon, is er ingegrepen en hebben we gezegd dat het anders moest. Toen zouden we een nieuw schadeprotocol hebben in ik geloof drie maanden tijd. Maar dat duurde toch wat langer.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Wat is "wat langer"? Want ik proef een beetje ironie.

De heer **Rodenboog**:

Nou ja, volgens mij heeft het zowat een jaar geduurd voordat we een nieuw schadeprotocol hadden. En ondertussen stapelde het maar op in Appingedam, want er gebeurde helemaal niks omdat we geen nieuw schadeprotocol hadden.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Wat betekent het voor Groningers als zo'n schadeprotocol een jaar duurt?

De heer **Rodenboog**:

Dat is een drama, want je hebt gemeld en je wil eigenlijk zo snel mogelijk weten waar je aan toe bent. En dan is het maar wachten en wachten. Ik lees en hoor nu nog steeds over mensen die briefjes krijgen dat het weer drie maanden duurt en nog een keer drie maanden. Het zijn eindeloze verhalen om weer verder te komen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Waar lag het aan dat het zolang duurde?

De heer **Rodenboog**:

Dat schadeprotocol?

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Ja.

De heer **Rodenboog**:

Omdat iedereen er iets over moest zeggen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Wie is "iedereen"?

De heer **Rodenboog**:

Nou, dat waren natuurlijk de lokale bestuurders, de NCG, de Groninger Bodem Beweging; iedereen wilde nu eindelijk eens een keer een goed schadeprotocol.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Iedereen wilde er iets over zeggen, maar wilde iedereen er hetzelfde over zeggen?

De heer **Rodenboog**:

Tja, nou nee. We hadden toch allemaal een verschillende insteek. De een wilde het meer persoonsgebonden en meer op de persoon, en de NAM zal ook wel meegekeken hebben, in de trant van: dat is leuk en aardig, maar volgens ons heeft dat niets met schade te maken. Er moest dus wel een goed schadeprotocol komen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Wat wilde u in dat schadeprotocol?

De heer **Rodenboog**:

Snelheid.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Dat was uw enige prioriteit?

De heer **Rodenboog**:

Én het gevleugelde woord "ruimhartig". Maar juristen en ruimhartig, dat gaat op de een of andere manier niet samen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Hoe komt dat? Waar zit 'm dat in?

De heer **Rodenboog**:

Daar kunnen ze waarschijnlijk niks mee.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Het duurde dus een jaar voordat er een nieuw schadeprotocol was. Hoe heeft u als burgemeester de snelheid en de ruimhartigheid die u in dat proces wilde voor het voetlicht kunnen brengen?

De heer **Rodenboog**:

Je zat erbij om te horen: hoever zijn we nu, wordt het protocol beter, wordt het sneller en minder complex? Je bent meegenomen in het proces en dan klinkt "een jaar" heel lang, maar als je éindelijk eens een keer een goed schadeprotocol wil hebben, moet je ook even wat tijd nemen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Iedereen wilde er iets over zeggen, zei u al. De gemeenten waren niet helemaal op één lijn en andere organisaties wilden ook nog wat zeggen. Had die publieke regie beter gekund?

De heer **Rodenboog**:

Ja, maar ... De discussie of we het op die manier moesten doen, is steeds teruggekomen. Maar of we het als overheid zelf zouden gaan organiseren is ook een van de afwegingen geweest. Wij hadden eigenlijk allemaal goede hoop dat het beter zou worden wanneer je het weghaalt bij een bedrijf en overhevelt naar de overheid, want de overheid had de mond vol over "meehelpen", "voor de burger staan" en "helpen". Maar het is niet beter geworden.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U zegt dus eigenlijk: we dachten dat de NAM op afstand geplaatst moest worden, want dan komt de hele verantwoordelijkheid voor zo'n schadeprotocol in publieke handen en moet het eigenlijk vanzelf goed gaan omdat het in die publieke handen is.

De heer **Rodenboog**:

Wij hadden goede hoop ... Eric Wiebes had steeds het voorbeeld van de voordeur en de achterdeur: de rekeningen komen bij mij bij de voordeur en ik handel het wel aan de achterdeur af met de NAM, zodat u er zelf als lokale overheid of als persoon geen last meer van hebt. Het klinkt heel raar, maar volgens mij hebben ze bij die achterdeur constant discussies en vechtpartijen over hoe de rekening betaald moet worden.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Het was dus eigenlijk allemaal bedoeld voor het op afstand plaats van de NAM. Toen duurde het heel lang voordat het nieuwe schadeprotocol er was. Is dat een succes geweest?

De heer **Rodenboog**:
Dat nieuwe schadeprotocol?

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
Ja, en het proces om de NAM helemaal uit het proces te halen.

De heer **Rodenboog**:
Tja, ik begrijp dat er nu nog steeds discussie is over rekeningen die vanuit de overheid richting NAM gaan, omdat de NAM vervolgens zegt: wacht, dit is leuk en aardig maar wil je die nota's ook even specificeren voor mij? Dat lijkt mij trouwens een heel logische vraag, hoor.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
Dus het is geen verbetering geweest?

De heer **Rodenboog**:
Nee. Wij hadden gehoopt: er komt voortgang, er komt snelheid en we hebben het niet meer over geld. Want je zag in de jaren ervoor steeds de discussie over geld. En wij hadden steeds het idee: die traagheid zit erin omdat er een bedrijf op de rem trapt omdat het niet wil betalen en gewoon aan het klieren is. Dan heb je dus goede hoop dat als het naar de overheid gaat, je een andere mentaliteit krijgt, waarin wordt gezegd: hou op te klieren over geld; wij zullen jullie nu eens een keer goed helpen; pak maar door en wees ruimhartig. Toen meneer Kortmann aantrad bij het IMG en zei "ik ben hier de baas en ik bepaal wat er gebeurt", had ik goede hoop dat er een andere wind ging waaien. Maar als ik nu kijk hoeveel schadegevallen er nog liggen, ook schrijnende schadegevallen waarvan ik denk: jongens, waarom ruimen jullie die nou niet op ... En ik kom niet aan de mensen binnen het IMG, hè; ik heb het over het systeem, en de traagheid en de aansturing.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
U moet even zeggen of ik het goed heb. Concludeert u hiermee dat in het proces het geld eigenlijk altijd leidend is geweest en niet de publieke zaak of de veiligheid?

De heer **Rodenboog**:
Het is altijd geldgestuurd geweest. Neem dat verhaal van die 53 miljard kuub en Gertjan Lankhorst. Dat mocht er nog uit, dat paste nog binnen de 420. Dat ging over miljarden. En dan zit je nu te klieren over wat schadegevallen en houd je de hele versterkingsoperatie op omdat je nog steeds aan het

klieren bent, van: is het wel nodig? En ondertussen wel zeggen dat ze niet veilig zijn. Er zijn weer wetenschappers bezig geweest om te kijken of we binnen de range zitten van beneden de 4. Die jongens komen volgens mij pas volgend jaar met de resultaten. Die durven dus op dit moment nog niet te zeggen of het veilig is. En als ze dat niet durven te zeggen, dan is het gewoon op dit moment niet veilig. Zorg nou gewoon dat mensen in een veiliger huis wonen; doe daar iets mee.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Ja. Ja. Om daar een klein beetje iets aan te doen, was er in ieder geval voor de complexe schades een speciale commissie, de Commissie Bijzondere Situaties. Wat was dat voor commissie? Heeft die wat kunnen betekenen?

De heer **Rodenboog**:

Dat was een van de mooiere commissies. Ze hebben heel goed werk gedaan. Ze konden echt mensen helpen die helemaal vastliepen, mensen die moesten verhuizen maar hun huis niet kwijt konden omdat de woningmarkt helemaal stillag. Mensen die moesten verhuizen vanwege werk of relaties, omdat het huis niet te repareren en onveilig was. Zij konden zich melden bij die commissie. De commissie had vervolgens budget om mensen uit te kopen. Daar zijn heel veel mensen echt geholpen. Daar zaten echt heel zware, schrijnende gevallen bij.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Kunt u zo'n geval beschrijven?

De heer **Rodenboog**:

Tja.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Misschien het geval dat u het meeste is bijgebleven.

De heer **Rodenboog**:

Ja, maar ze waren allemaal schrijnend. Gezinnen. Kleine kinderen. Die mensen zaten huilend bij jou aan het bureau en dan was je bezig om ze door te leiden, want je kon ze alleen maar via de burgemeester door leiden naar die commissie. Want men wilde toch graag een filtering aan de voorkant. Op die manier leidden wij de mensen door naar die commissie.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
Waarover vloeiden de tranen?

De heer **Rodenboog**:

Over de emoties. Er zijn dan veel meer problemen in zo'n gezin, niet alleen met het huis, maar ook in de relatie, door ziekte, met de kinderen. Heel veel emoties.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U stipte het zelf al even aan: naast directe schade is er ook last van waardedaling van woningen. Om die te compenseren is in 2014 dan eindelijk de Waardedalingsregeling daar. Wat vond u van de Waardedalingsregeling?

De heer **Rodenboog**:

Ik had een discussie met minister Kamp toen hij zei: er is geen significant verschil in de waardeontwikkeling in Loppersum en de regio. De firma is later gaan kijken en toen bleek die er wel te zijn. Uiteindelijk heeft het Rijk het voortouw genomen om daar iets voor te ontwikkelen. Je had in Groningen ook de WAG. Die is een procedure begonnen richting het Rijk en de NAM in het kader van de waardeontwikkelingen. Dat is dus een voorloper geweest van de Waardedalingsregeling. Uiteindelijk heeft Eric Wiebes dat overgenomen en er een rijksregeling van gemaakt.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Kunt u er nog iets meer op ingaan? Voordat we met pauze gingen, zei u dat de minister met een rapport kwam en tegen u zei -- daar werd u ook nog boos over -- "er is helemaal geen sprake van meer waardedaling in het kerngebied, die is even groot als aan de randen". Maar dat rapport was er wel. Hoelang duurde het voordat er een ander rapport kwam dat de praktijk die u zag wel ondersteunde?

De heer **Rodenboog**:

Ortec Finance had het eerste halfjaar gekeken naar de waardeontwikkeling en toen bleek die er niet te zijn. Toen ze een halfjaar later opnieuw -- volgens mij kwamen ze toen per halfjaar met een rapportage -- met een rapportage kwamen, zag je de ontwikkelingen wel ontstaan.

De heer **Kwint** (SP):

U had het over de schrijnende gevallen, de Commissie Bijzondere Situaties, en over een soort toelatingsprocedure langs de burgemeesters.

De heer **Rodenboog**:

Dat klinkt heel zwaar. Het was echt van: we willen wel graag dat de burgemeester in gesprek gaat om te kijken of het echt een schrijnend geval is. "Procedure" klinkt wel heel zwaar. Wij hadden een gesprek.

De heer **Kwint** (SP):

Hoe bepaal je dan ... Als je daar aan het bureau komt, ben je al een eind in de problemen.

De heer **Rodenboog**:

Er zijn geen criteria. Op het moment dat er een projectontwikkelaar aan mijn bureau was gaan zitten omdat hij zijn huis niet kwijt kon, had ik hem eruit gestuurd. Zoiets.

De heer **Kwint** (SP):

Precies. Het is nooit voorgekomen dat iemand niet doorgestuurd werd.

De heer **Rodenboog**:

Nee, ik denk het niet. Tenminste, bij mij niet.

De heer **Kwint** (SP):

Een hele tijd terug in het gesprek hadden we het er al over dat voor Huizinge er eigenlijk geen contact was tussen gemeenten en provincie over de bevingen, omdat het op dat moment nog een lokaal, bijna gemeentelijk probleem was. Dan wordt duidelijk dat het probleem groter is, dat het breder is. Er is niet alleen de impact van de bevingen, maar ook het onderzoek van het SodM. Dan wordt het ook een daadwerkelijk veiligheidsprobleem. U vertelde dat op dat moment de provincie nog niet het besef had dat het iets is waar zij zich tegenaan moesten bemoeien of waar u zich tegenaan moest bemoeien.

De heer **Rodenboog**:

Nou, of ze dat besef niet hadden, zult u hun zelf moeten vragen. Maar de eerste reactie was: niet mee bemoeien.

De heer **Kwint** (SP):

Hoe heeft zich dat verder ontwikkeld? Heeft u zelf gepoogd om de koppen bij elkaar te steken?

De heer **Rodenboog**:

Na de komst van Kamp in 2013 hebben we structuur gemaakt in het kader

van het overleg tussen de deelnemende gemeenten en de provincie. Toen hebben we ook structuur gemaakt om regelmatig bij elkaar te komen om vervolgstappen goed te bewaken en gezamenlijk op te trekken. Toen pas is die structuur ontstaan.

De heer **Kwint** (SP):

Dan heb je het in de tijd over begin 2014?

De heer **Rodenboog**:

Nee, nee, dat was al eerder, veel eerder. Dat was eigenlijk al na die bewuste bijeenkomst in Loppersum. De weken daarna hebben we al de eerste gesprekken gevoerd.

De heer **Kwint** (SP):

Op dat moment dus. Aan welke intensiteit van overleg moet ik dan denken?

De heer **Rodenboog**:

Ik denk dat het in de beginfase wekelijks of tweewekelijks was.

De heer **Kwint** (SP):

Merkte u verschillen van opvatting of van belangenweging tussen de provincie enerzijds en de gemeenten anderzijds?

De heer **Rodenboog**:

De gemeenten zaten heel dicht op de bewoners en de schrijnende gevallen. Daar hadden we het druk mee, daar lagen de emoties en daar waren we mee bezig. Bij de gemeenten lag het heel sterk bij schadeherstel en "help ze uit de ellende". De provincie zat meer op het niveau van: hoe kunnen we middelen ter versterking van de economische ontwikkeling van de provincie Groningen binnenhalen? Dat waren de verschillen.

De heer **Kwint** (SP):

Bijt dat elkaar of niet? Of versterkt het elkaar?

De heer **Rodenboog**:

Nee, nee.

De heer **Kwint** (SP):

Laten we het voorbeeld van het schadeprotocol er even bij pakken. U zegt: het duurt heel lang. U zit zelf dicht op het vuur wanneer het gaat om de ruimhartigheid en de noodzaak van een goed schadeprotocol. Als het elkaar

niet bijt, hoe komt het dan dat het toch zo lang duurt voordat er overeenstemming over is? Zat dat niet in de bestuurlijke overleggen? Zat het ergens anders?

De heer **Rodenboog**:

Dat zat in het overleg tussen de Nationaal Coördinator en de gemeenten, want die zaten regelmatig met de Nationaal Coördinator aan tafel. Daar kregen we ook de voortgang rondom dat schadeprotocol mee.

De heer **Kwint** (SP):

Waarom schortte het dan? In principe zat je samen aan dezelfde kant van het touw te trekken.

De heer **Rodenboog**:

Ja, maar zoals ik zopas al zei moesten heel veel partijen ... We kregen heel vaak als overheid het verwijt "we zijn niet betrokken geweest bij". Dan wil je het ook eindelijk eens een keer goed doen, zodat iedereen erachter staat en iedereen zegt: dit is goed, laten we hiermee aan de slag gaan. Maar dan heb je wel tijd nodig om daar echt goed met elkaar naar te kijken. Dat is volgens mij de hoofdreden geweest dat het zo lang heeft geduurd.

De heer **Kwint** (SP):

We hadden het net over die overlegstructuur die na het bezoek van Henk Kamp werd opgetuigd, om het maar even oneerbiedig te zeggen. Werd die ook gebruikt om een gezamenlijke positie in te nemen richting bijvoorbeeld NAM of het ministerie van Economische Zaken?

De heer **Rodenboog**:

Ja. Toen het misging in 2013 is ervoor gekozen om winningsplannen te maken per jaar. Daarvoor hadden we er een van tien jaar. Wij zijn keer op keer richting Raad van State getrokken om bezwaar te maken tegen die winningsplannen. Henk Kamp zei wel steeds: moet je eens kijken wat ik gedaan heb; ik ben weggekomen met deze productie en kijk 'ns wat ik al heb gedaan. Wij zeiden: die is leuk en aardig maar volgens mij hebben we de meeste verlaging gewoon via de Raad van State met elkaar moeten bevechten. Anders was die productie echt niet zo ver naar beneden gekomen.

De heer **Kwint** (SP):

Was daar overeenstemming over tussen gemeenten en provincie?

De heer **Rodenboog**:

Ja. Wij trokken gezamenlijk op richting de Raad van State. Alle gemeenten deden daaraan mee, samen met de provincie, om te zorgen dat de winningsplannen naar beneden gingen.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

U zei net: we hadden eerder als overheid het verwijt gekregen dat we niet genoeg betrokken zijn geweest. Wat vindt u van dat verwijt? U zei dat net in een bijzin.

De heer **Rodenboog**:

O?

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Het schadeprotocol duurde zo lang omdat u het graag goed wilde doen, zei u. We hebben als overheid het verwijt gekregen "we zijn niet genoeg betrokken geweest", zei u.

De heer **Rodenboog**:

O, zo. Ik kan me voorstellen dat de eerste schadeprotocollen echt bestuurlijk tot stand zijn gekomen en dat de maatschappelijke organisaties daar veel te weinig bij betrokken zijn geweest. Iedere keer kregen wij het verwijt "dit is niet goed, dat is niet goed en dat is niet goed", dus als je het dan opnieuw een keer beetpakt, doe het dan goed en betrek ze er volledig bij. Alleen, dat heeft wel tot gevolg dat je de maatschappelijke organisaties dan ook de tijd moet geven om daar fatsoenlijk en goed naar te kijken, ook met hun achterban, want ze hebben een grote groep mensen daarachter die meekijken en die mee input kunnen leveren om te zorgen dat je een goed protocol krijgt.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Helemaal aan het begin van het gesprek vroeg ik u hoe het ging met de portefeuillevverdeling. Toen zei u: ik heb maar de vraag gesteld "wie gaat hier over aardbevingen?" Dat was in 2003. Toen werd er gezegd: nou, bij dezen u. We hadden het toen ook even over de ondersteuning en toen zei u: geen.

De heer **Rodenboog**:

Dat was mijn eigen keus.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
Dat was wel uw eigen keus, toen in 2003?

De heer **Rodenboog**:

Ja. Ik dacht: voordat je het weet, hebben we in Loppersum met een kleine organisatie tien man op gaswinning en aardbevingen zitten, terwijl we daar helemaal niet voor aansprakelijk zijn, dus dat gaan we niet doen. Ik had één opmerking in Loppersum: niemand bemoeit zich ermee, alleen ik doe dat. Die schaderegeling zat toch bij de NAM, dus wat moesten wij?

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
Dat was toen, in 2003. Later, toen het bevingsdossier groter werd, is heel veel gesproken over: hebben gemeenten wel genoeg capaciteit om de problematiek op te pakken? Wat is uw beeld daarvan?

De heer **Rodenboog**:

Op enig moment, en dat had te maken met Huizinge en dat had te maken met het bezoek van Henk en dat de zaak onveilig was ... Zo langzamerhand had ik een team in Loppersum dat mij ondersteunde op dit dossier. Wij waren in Loppersum in principe redelijk voorbereid op dit hele gebeuren. We hadden één voorlichter en die ondersteunde daar ook. Ik keek altijd met verbaasde blikken naar ministeries. Ik dacht "daar zullen ze het wel goed geregeld hebben", maar ik heb heel vaak gezien dat mijn voorlichtster de voorlichting bij de ministeries moest influisteren wat eigenlijk de beste optie, de beste manier van communiceren op dit dossier was. Ik was eigenlijk wel heel erg trots op mijn organisatie en de mensen binnen de organisatie, zoals zij op dit dossier opereerden.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):
Het was dus een klein team, maar u was ontzettend blij met de ondersteuning. Het kennisniveau was op peil. Als je het hebt over schade en versterkingsoperaties: was er voldoende capaciteit voor de uitvoering?

De heer **Rodenboog**:

Schadeherstel zat bij de NAM of het Centrum Veilig Wonen. Daar ging ik niet over, dus die kennis hoefde ik ook niet te hebben. Versterken zat bij de Nationaal Coördinator. Ik was binnen de organisatie bezig om zo veel mogelijk de mensen die zich bij mij meldden omdat ze vastliepen mee te helpen. Wij organiseerden bijeenkomsten op het gemeentehuis in Loppersum met diverse thema's om de betrokkenheid vanuit de gemeente erbij te

betrekken. Afgelopen weekend stond er een heel mooi artikel in het Dagblad van het Noorden en in de NRC. Liefke werd ook nog genoemd. Zij waren daar ook regelmatig bij aanwezig, Jan en Liefke. Dat soort dingen organiseerden wij. Ik heb op enig moment tegen de NAM gezegd: jullie zitten daar in het hoofdkantoor in Assen; kom maar naar het gemeentehuis van Loppersum en hou daar maar zitting, want er zijn ook mensen die er via de pc niet uitkomen en dan kunnen ze bij jullie binnenlopen. Nou, dat soort dingen hebben we georganiseerd.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Eigenlijk zegt u: in mijn tijd als burgemeester heb ik nooit het idee gehad dat, omdat je een kleine gemeente bent, je daardoor te weinig slagkracht hebt, of het nou gaat om communicatie, uitvoering of bijvoorbeeld juridische kennis.

De heer **Rodenboog**:

De juridische kennis zat toch meer bij de beroepszaken bij de Raad van State en die deden wij in gezamenlijkheid. Ik had een kwalitatief goed team, dat goed ingevoerd was op het hele dossier.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Later zijn er wel herindelingen en wordt de gemeente groter. Heeft dat geholpen? Of is dat eigenlijk helemaal niet van toepassing geweest op het Groninger dossier?

De heer **Rodenboog**:

Toen was ik al weg.

Mevrouw **Kathmann** (PvdA):

Ja. Maar misschien heeft u dat gezien. Heeft dat geholpen voor de slagkracht van de gemeente? Of staat dat er helemaal los van?

De heer **Rodenboog**:

Dan sta je veel te veel op afstand, dus nee, dat weet ik niet.

Mevrouw **Kat** (D66):

U vertelde in het begin dat u regelmatig rechtstreeks contact had met minister Wiebes en ook dat minister Kamp u opbelde, maar dat u geen contact kreeg met uw partijgenoot minister Verhagen.

De heer **Rodenboog**:

Ja.

Mevrouw **Kat** (D66):

Wanneer had u contact met hem?

De heer **Rodenboog**:

Ik had contact met Maxime Verhagen ... Dat was ... Ik weet niet precies wanneer dat was, ik denk in 2016 of 2017. Maxime was voorzitter van Bouwend Nederland. Ze hadden in Groningen bedacht om een dag te organiseren voor de bouwers. Maxime zou meekomen. Ik had contact met Bouwend Nederland, afdeling Groningen. Ik had het gemeentehuis van Loppersum aangeboden als ontvangstruimte. Ik zei: nou, begin daar maar. Op enig moment komt het hele gezelschap het gemeentehuis binnenlopen. Ik mocht ze welkom heten. Maxime liep natuurlijk voorop. Toen we aan de koffie met Groninger koek zaten, heb ik tegen Maxime gezegd: "Hartelijk welkom. Maxime, even terug naar 17 augustus 2012." Toen wist hij al wat eraan zat te komen, dus op dat moment was hij het helemaal met mij eens dat de NAM geen goede schaderegeling had. Maar dat was met terugwerkende kracht.

Mevrouw **Kat** (D66):

En heeft u hem gevraagd waarom u geen contact met hem kon krijgen?

De heer **Rodenboog**:

Nee. Dat was zo lang geleden. Ik was allang blij dat ik de mogelijkheid had om deze streek met hem uit te halen.

Mevrouw **Kat** (D66):

U vertelde dat u toen contact kreeg met de directeur-generaal Mark Dierikx. Wat vond hij van uw verhaal?

De heer **Rodenboog**:

Ik was dus al een week bezig geweest, na 17 augustus 2012, om Maxime aan de telefoon te krijgen. Uiteindelijk kreeg ik Mark Dierikx aan de telefoon, die ik overigens helemaal niet kende. Ik had maar één behoefte: ik wilde graag uitleggen wat ons bezighield in Groningen. Je moet je voorstellen, voor Huizinge, wist ik veel dat de minister van Economische Zaken over de winningsplannen ging. Dat wist ik helemaal niet. Ik kwam er pas veel later achter hoe die structuren allemaal in elkaar zaten. Door die opmerking van

Maxime, de 17e, dat er een goede schaderegeling was, kwam ik erachter dat die afstand met Groningen heel groot was en dat er grote behoefte moest zijn om ze bij te praten dat we toch een heel groot probleem hadden. En toen ontdekte ik ook wel, en dat had ik in de jaren vanaf 2003 ook al gezien: dat is alleen maar Loppersum, dus waar heb je het over? Daar wonen tienduizend mensen en de rest van de provincie heeft daar eigenlijk geen last van. De aandacht, ook op het ministerie en bij de minister van Economische Zaken, was minimaal. Er werd geproduceerd, er werd klauwenvol geld verdiend door de gaswinning en dat kleine beetje gezeur in Loppersum -- ach, waar had je het over?

Mevrouw **Kat** (D66):

Wat was dan de reactie van de dg? Hoe sloot u dat gesprek met hem af? U kon uw verhaal kwijt, maar hoe eindigde dat?

De heer **Rodenboog**:

Dat is tien jaar geleden. Ik hou niet van opmerkingen over dat ik daar geen actieve herinnering aan heb, daar heb ik een gruwelijke hekel aan, maar ik kan me niet meer alles herinneren. Ik heb Mark gewoon verteld wat me dwarszat en dat er grote behoefte was om met elkaar te communiceren.

De heer **Kwint** (SP):

Als u over de hele periode terugkijkt naar die grote behoefte om te communiceren? U zegt al dat er na Huizinge zaken veranderden. Zijn er zaken die u specifiek opgevallen zijn als het gaat om overleggen met ambtenaren op het ministerie van EZ? Hoe ging dat over het algemeen?

De heer **Rodenboog**:

Wij hadden vanuit Loppersum heel veel rechtstreeks contact. Ik had heel veel contact met de minister. Op het moment dat ik dacht: we moeten bijpraten, want er gaat iets mordicus fout ... Dan gaat u mij natuurlijk vragen wat dat was, maar dat weet ik niet, maar ik had een directe lijn. Ik kon vrij snel op de lijn komen bij Henk Kamp. Wij hadden rechtstreeks met het ministerie goede lijntjes lopen vanuit Loppersum om te communiceren over voortgang van projecten en dat soort zaken. En als er vragen waren, konden wij in die periode vrij snel antwoord krijgen.

De heer **Kwint** (SP):

Merkte u verschil in de mate van toegang tot het ministerie in de periode van minister Verhagen, minister Kamp, minister Wiebes?

De heer **Rodenboog**:

Tot Verhagen hadden wij geen toegang. Maxime is voor mij nog in beeld geweest vanaf Huizinge tot begin januari 2013, want toen hadden we Henk Kamp. Toen hadden we ook geen contacten op het ministerie, los van dat telefoontje met Mark Dierikx. Daarna hebben we natuurlijk een hele lange periode intensief samengewerkt met het ministerie van Economische Zaken onder de aanvoering van Henk Kamp. Eric Wiebes was voor mij eigenlijk ook maar een korte periode.

De heer **Kwint** (SP):

Kort daarna ging u ook zelf weg.

De heer **Rodenboog**:

Ja, maar kijk, een minister wisselt, maar ondertussen blijft de ambtelijke ondersteuning gewoon bestaan.

De heer **Kwint** (SP):

Had u het idee dat er voldoende gedaan werd met wat u aandroeg bij het ministerie?

De heer **Rodenboog**:

Het waren meer vragen van: hoe staat het hiermee, hoe staat het met de voortgang? Dat was gewoon constructief overleg.

De heer **Kwint** (SP):

Wanneer het echt ging om grote beleidsbeslissingen, was het misschien kansrijker om ...

De heer **Rodenboog**:

Nee, want dan had je toch in een andere structuur overleg met een minister, waar ook de andere bestuurders bij aanwezig waren.

De heer **Kwint** (SP):

Probeerde u ook soms de Kamer daarvoor te gebruiken, om de Kamer uw zienswijze kenbaar te maken?

De heer **Rodenboog**:

Dat deden wij met bussen vol. Dan togen wij vanuit Groningen richting Den Haag. Tijdens bijeenkomsten zat de publieke tribune vol en dan gingen wij 's avonds tegen een uur of elf zwaar teleurgesteld weer naar huis, want uiteindelijk was er helemaal niks terechtgekomen van het debat in de

Tweede Kamer. Wij zijn heel vaak teruggedreden van: wij zijn er geweest, wij hebben op die slechte stoeltjes gezeten en vervolgens is er niks gebeurd, niks verbeterd, er is niks ... Zwaar teleurgesteld.

De heer **Kwint** (SP):

Hoe komt dat? Er zijn rondetafels, er zijn uitgebreide sessies, lange brieven, goede contacten met de ministeries, goede contacten met Kamerleden.

De heer **Rodenboog**:

Ja, ja. Maar wat we graag wilden: snelheid, voortgang, dat werd niet gerealiseerd.

De heer **Kwint** (SP):

Hoe komt dat volgens u?

De heer **Rodenboog**:

Geld.

De heer **Kwint** (SP):

Wederom het dominante ...

De heer **Rodenboog**:

Geld, ja.

De heer **Kwint** (SP):

Wat kan daar voor lering uit getrokken worden?

De heer **Rodenboog**:

Ja, kijk, u bent als commissie bezig om terug te kijken naar wat er allemaal gebeurd is. Ondertussen is het heel bijzondere dat er nog een groot aantal dingen niet opgelost zijn die dagelijks nog knellen en heel veel pijn veroorzaken. U hebt het over lering, maar ik heb veel liever dat er op dit moment iemand in Nederland zou opstaan en zou zeggen: en nu is het mooi geweest en nu lossen we het probleem op, we zorgen dat mensen veilig wonen in hun huis en dat die schade eindelijk eens een keer afgewikkeld wordt en dat die grote boerderijen geholpen worden, want die agrarische sector heeft ook een groot probleem, die hebben nog steeds lekkende mestkelders. Maar die persoon zie ik niet. Ik zie niet een persoon die met de vuist op tafel slaat en zegt ... Er komt zo veel ellende voorbij. U ziet ze allemaal voorbijkomen. En dan maakt u een fantastisch mooi rapport klaar. Dat is volgend jaar klaar. Dan hebben we een debat in de Tweede Kamer

over dat rapport. Maar ondertussen, nu nog, hebben we een heel groot probleem. Het is niet veilig, echt niet. Ik denk dat je, als je wilt met elkaar, dat schadeherstel kunt versnellen, door dat geklier ertussenuit te halen en al die kosten die je nu maakt. Zet die kosten gewoon in om de mensen te compenseren. Heel Nederland wil die Groningers compenseren. Nou, doe dat dan. Maar het allerbelangrijkste is dat je zorgt voor veiligheid.

De heer **Kwint** (SP):

Nu merk je, onder andere door de hoge energieprijzen, dat er een maatschappelijk debat ontstaat over de vraag of de gaskraan in Groningen verder open moet of niet. Wat doen dergelijke uitspraken met het welbevinden van gedupeerden en omwonenden in Groningen?

De heer **Rodenboog**:

Ik volg dat natuurlijk ook. Ik heb er zelf ook last van. Dat hebben we vanmorgen al eerder aan de orde gehad. Het is Nederlanders bijna niet aan het verstand te brengen dat er duizenden mensen in een onveilig huis wonen. Als je dat niet beseft, dan roep je heel snel: gooi die gaskraan maar weer open want dan kan die gasprijs naar beneden. Dan gaat het alleen maar over jezelf. Maar Groningers, dat zijn burens. Daar wonen vrienden en daar woont familie. Daar zeg je dus tegen: wij accepteren dat jullie in een onveilig huis wonen. Dat kan toch niet?

De heer **Kwint** (SP):

Vindt u dat dat aspect voldoende terugkomt in de gesprekken hierover?

De heer **Rodenboog**:

Nou, ik heb er ook wel voor gezorgd dat het regelmatig terugkomt, volgens mij.

De heer **Kwint** (SP):

U bent een jaar of vijftien betrokken geweest bij het hele dossier. Zijn er zaken die u tegenkwam waarvan u denkt: dat is mij nooit duidelijk geworden, daar zou een parlementaire enquêtecommissie antwoord ... Als ze dat voor mij zouden kunnen oplossen, zou het voor mij iets duidelijker zijn?

De heer **Rodenboog**:

Voor mij is natuurlijk van belang dat het mis is gegaan in '13. Waarom heeft er niemand ingegrepen in '13? Ik begon met het voorzorgsbeginsel. Waarom is die productie zo hoog geweest? Daarmee heb je de Groningers

geschoffeerd. Ik heb al vaker gezegd dat het vertrouwen toen helemaal is weggeraakt. Mensen hebben me weleens gevraagd hoe je dat vertrouwen weer terug kan krijgen. En dan zeg ik standaard: nooit weer. Wat daar gebeurd is, hoe wil je dat ooit herstellen? Dat kan niet. Wat we met elkaar allemaal graag willen weten is: wat is daar nou fout gegaan in '13?

Zo langzamerhand lees ik ook het ene onderzoek na het andere onderzoek. Journalisten doen goed werk. En dan kom ik ook verrassende verslagen tegen, die opgevraagd zijn via Wob-verzoeken, waarvan ik denk: o, ging dat zo? Afgelopen zaterdag kwam ik ook weer stukken tegen in NRC en in het Dagblad over communicatie, waarvan ik denk: o, ging dat zo?

De heer **Kwint** (SP):
Wat sprong eruit voor u?

De heer **Rodenboog**:
Ach, dat maakt niet uit. Dan denk ik dat het goed is om te zien hoe het is gegaan in 2013. Als ik nu alles op een rijtje zet, denk ik: iedereen heeft boter op zijn hoofd, dus waarschijnlijk kunnen jullie nooit een dader aanwijzen, want iedereen heeft er in dat hele grote spel iets mee gedaan.

De heer **Kwint** (SP):
Ik ga u toch vragen wat u opviel, in de krant van zaterdag.

De heer **Rodenboog**:
O, dat wil ik wel zeggen. Dat is geen geheim. Er stond dat toen Henk Kamp in 2013 bij ons kwam in Loppersum, voor die bijeenkomst met 700 man, toen hadden ze op het ministerie een communicatieplan ontwikkeld hoe je dat zou organiseren en wat ongeveer de positie van de burgemeester dan moest zijn. Nou ja, dat lees je dan.

De heer **Kwint** (SP):
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Meneer Rodenboog, wij zijn uitgevraagd als commissie. Ik dank u zeer voor uw medewerking. Wij gaan als commissie straks om 13.30 uur verder met het volgende verhoor, met mevrouw Muntendam-Bos. Ik verzoek de griffier om u naar buiten te begeleiden.

De heer **Rodenboog**:

U wordt bedankt. Succes en sterkte.

De **voorzitter**:

Om 13.30 uur is het vervolg.

Sluiting 12.16 uur.